

Irak: säkerhetsläget – första halvåret 2016

Om rapporten

Denna rapport är skriven i enlighet med [EU:s allmänna riktlinjer för framtagande av landinformation \(2008\)](#). Den är en opartisk presentation av tillförlitlig och relevant landinformation avsedd för handläggning av migrationsärenden.

Rapporten bygger på noggrant utvalda informationskällor. Alla källor refereras med undantag för beskrivning av allmänna förhållanden eller där Lifos expert är en källa, vilket i så fall anges. För att få en så fullständig bild som möjligt bör svaret inte användas exklusivt som underlag i samband med avgörandet av ett enskilt ärende utan tillsammans med andra källor.

Informationen i rapporten återspeglar inte Migrationsverkets officiella ståndpunkt i en viss fråga och Lifos har ingen avsikt att genom rapporten göra politiska eller rättsliga ställningstaganden.

Temarapport: Temarapport: Irak: säkerhetsläget - första halvåret 2016

2016-07-18, version 3.0

Lifos – Center för landinformation och landanalys inom migrationsområdet

© Migrationsverket (Swedish Migration Agency), 2016

Omslagsbild: Magnus Rydén, Lifos

Publikationen kan laddas ner från <http://lifos.migrationsverket.se>

Titel**INNEHÅLLSFÖRTECKNING**

1.	English summary and background	4
2.	Inledning	8
2.1.	Bakgrund	8
2.2.	Syfte och avgränsning	8
3.	Första halvåret 2016	8
3.1.	Politisk och ekonomisk inramning	8
3.2.	Säkerhetsläget	12
3.2.1.	Anbar	12
3.2.2.	Bagdad	14
3.2.3.	Diyala	18
3.2.4.	Kirkuk	21
3.2.5.	Nineva	22
3.2.6.	Salah al-Din	25
3.2.7.	Södra Irak	25
3.2.8.	Lifos sammantagna analys av säkerhetsläget	26
3.2.9.	Iraks provinser, en översikt	27
4.	Konfliktens påverkan på civilbefolkningen	28
4.1.	Civila offer	28
4.2.	Den humanitära situationen	28
4.3.	Situationen för återvändande internflyktingar	31
4.4.	Situationen för civilbefolkningen i IS-kontrollerade områden	32
5.	Konfliktens påverkan på minoriteter och andra grupper	34
5.1.	Minoritetsgrupper	34
5.2.	Sunni-och Shiamuslimer	35
5.3.	Kvinnor och barn	37
5.3.1.	Kvinnor	37
5.3.2.	Barn	38
5.4.	Palestinier	39
6.	Källor	40
6.1.	Elektroniska källor	40
6.2.	Muntliga källor	47
6.3.	Skriftliga källor	48
7.	Förkortningar	49

1. English summary and background

Iraqi politics are deadlocked. The crisis is the result of a wave of angry protests that hit the country's southern and central provinces during the summer of 2015 and onwards. The protests are attributed to growing frustration over wide spread corruption and the government's incompetence to handle the situation as well as the lack of investment in infrastructure. In August 2015 Prime Minister Haidar al-Abadi announced a new reform plan aimed at changing Iraq's long criticized political system and stamping out corruption and reducing government spending. As a result, senior political appointments will no longer be based on sectarian/political quotas, but will instead be filled by political independents. The drive for technocracy aims to appoint independent and qualified personalities that will strengthen the institutions rather than the people who inhabit the posts. The drive prompted further intervention of the Shia leader Muqtada al-Sadr in March to pressure the government into replacing current ministers with party affiliated technocrats. In April 2016 Abadi presented a proposal of a new cabinet which was met by a wave of protest amongst members of parliament – council of representatives (CoR) - that resulted in a majority vote to ouster the parliament speaker Salim al-Jobouri. This prompted al-Sadr to initiate a sit-in outside the fortified Green Zone in Baghdad. The situation escalated in April 30 when al-Sadr supporters entered the Green Zone and stormed the parliament. Several political parties and blocs boycotted the CoR. Demonstrators were eventually led out of the Green Zone but demonstrations continued to prevail until the beginning of June when al-Sadr asked demonstrators to back down during the month of Ramadan. Further discussions about Abadi's reform proposals appear to have come to a halt as the CoR has not been able to reconvene since sessions were last held in April.

The economic situation has been rapidly deteriorating as a result of falling oil prices. The costly war against the Islamic State (IS) coupled with soaring costs of Iraq's bloated public sector are exerting further constraints on the government's budget. Austerity measures imposed by the government through salary-cuts for civil servants as well as budgetary cuts on basic public services, like education, health and supply of power, only contribute to further fuel the discontent within the population. The country is on the brink of bankruptcy if no drastic measures are undertaken any time soon to address the endemic corruption, which is the root cause of the prevailing mismanagement of the country's finances. The lack of an economic strategy fosters corruption and hinders successive governments to attract private and international entrepreneurs from investing in the country.

Political tensions continue unabated in the Kurdistan Region of Iraq (KRI) as the region's president – and head of the Kurdistan Democratic Party (KDP) - Masoud Barazani refused to step down at the end of his term. In August 2015 the parliament of the Kurdistan Regional Government (KRG) granted him extended powers until 2017. His rivals the Goran Party and the

Patriotic Union of Kurdistan (PUK) denounce the extension, calling for new elections instead. The political situation continues without resolution. The Goran and PUK formerly ratified a new alliance on May 14, 2016. The PUK-Goran alliance will likely strengthen ties between Erbil and Baghdad and serve to elevate some of the financial constraints pressuring the region. Their rival, the KDP, continues to retain ambitions of regional independence and a stronghold on political power in the KRG. The Kurdish parties are unlikely to return to the CoR as one entity, thus ending what had been a cohesive bloc. The new political alliance - PUK-Goran- are most likely to influence the power dynamics of both Baghdad and Erbil.

Security remains precarious as government forces, backed by Shia (Popular Mobilization Unit (PMU)), Kurdish (Peshmerga), and Sunni militias, continue to engage in combat against IS. The epicenter of the conflict remains in the central provinces of Anbar, Diyala, Ninewa, Salah al-Din and Kirkuk. Anbar is currently the main focus of the conflict. After months of intensive fighting government forces, aided by Shia PMU-militias were able to regain and retain control over the province capital Ramadi. In May the focus shifted to Fallujah, one of IS strongest and longest held bastions. Forces regained control of the city late June 2016 after the army opened a security corridor allowing thousands of trapped civilians to escape and reach displacement camps. The situation in Fallujah remains highly tense. Allegations of violations, killings and torture committed by members of the PMU against civilians fleeing the city have been reported. Hundreds of men and boys, suspected of collaboration with IS, are being detained, some have been executed others have disappeared. The humanitarian situation for the few remaining civilians inside the city and the IDPs remains grave. There is dire shortage in food and medicines.

Bagdad has not endured any direct combat. However, security incidents exacerbated since the beginning of the year. The city continues to endure bomb attacks, mainly targeting civilians in Shia-dominated neighborhoods. In addition, attacks have been carried out against the security forces as well as PMU- militias. Security incidents reached a new high in May and June when the capital was hit by a number of simultaneous and coordinated bomb and suicide attacks in various parts of the city, mainly Shia dominated areas as well as military and security checkpoints. The wave of bombings is retribution for the string of defeats that IS has suffered on the battlefield. The organization has lost 45 percent of the territory it once controlled in Iraq. The attacks further indicate that IS is exploiting the ongoing political upheaval caused by stalled reforms to induce further mayhem and capitalize on aggravating sectarian sentiments. In addition, the resurgence of successful attacks suggests the weakening ability of the security forces to adequately protect the greater Baghdad area. Shia militias continue to target Sunni Muslims in the capital. Reports of killings, kidnappings and extortion, attributed to the PMU, have also been reported in the capital.

The security situation in the central provinces combating IS is comparatively more contained. Pockets of IS-insurgents remain in the

provinces of Salah al-Din and Diyala. Security incidents (suicide and bomb attacks) appear to have increased somewhat in correlation with the bombings in Baghdad. The incidents appear to be contained in areas known to host sleeping cells and insurgency pockets. Inter-sectarian and ethnic tensions continue to prevail between, Arabs, Kurds and Turkmen in provinces like Diyala and Kirkuk.

Iraqi forces have made progress in retaking areas under IS control in the provinces of Kirkuk and Ninawa. Iraq's second city Mosul still remains under IS-control. Army units and Sunni militia groups attempted to retake strategic areas in the vicinity of Mosul in March but had to retreat. A new offensive is under way as troops advance towards the southern areas of Mosul, with the aim of the recapturing the oil-rich fields and former Iraqi air force base near the strategic town Qayyarah, some 65 kilometers south of Mosul. However, any assault on Mosul itself is probably still a long way off, regardless of the outcome of the current operation.

The southern provinces have been relatively insulated from the threat posed by IS. However, growing frustration due to the central government's austerity drive and the growing discontent over widespread corruption and nepotism within local governance has resulted in mass demonstrations. The growing prominence of Shia militias and the upsurge of tribal conflicts are posing new challenges to the country's southern region. Organized criminal networks (often backed by Shia militias) are operating more freely and with impunity. Violence attributed to tribal rivalries further threatens the stability of the region.

The humanitarian crisis is one of the biggest challenges facing Iraq today. The protracted war against IS and the prevailing security situation continues to harvest many civilian lives. Over 17,000 civilians were killed in 2015. The number of civilian losses in 2016, as of June, exceeded 7,000. Even if the numbers have decreased from 2014, which recorded the loss of 20,000 lives, the nature of the hostilities behind the killings has changed. The majority of deaths recorded in 2015 and 2016 were carried out through executions, which were predominately attributed to IS insurgents.

Almost a third of Iraq's population is reported to be in dire need of humanitarian assistance. The country has over three million IDPs, a third of which are residing in the KRI. Host communities accommodating IDPs have exhausted their resources and communal services (healthcare, education, housing..). Provinces have imposed restrictions (e.g. sponsorship in Baghdad) in order to contain the number of IDPs seeking refuge and out of security concerns. The situation is particularly strenuous on the relationship between the IDPs and the local populations as people are competing over job opportunities and limited communal services. The strained situation further compels IDP families to take drastic measures to survive, some of which involve criminal activities, sexual exploitation and trafficking.

Minorities and other vulnerable groups continue to face grave violations as a result of the ongoing conflict. Religious and ethnic minorities (Yezidies, Shabak, Turkmen, Christians) living under IS-controlled territory are severely targeted. IS insurgents have destroyed religious shrines and places of worship. Killings and executions committed against minorities continue to prevail. Sectarian and ethnic tensions have affected local populations in government controlled areas. Displaced minorities, as well as Shia and Sunnis have been deterred from returning to their home provinces, earlier occupied by IS, and where now government forces and government supporting militias have gained control. Harassment, violence and intimidation against local populations in the provinces affected by the conflict have been reported regardless of ethnic or religious belonging.

The growing presence of Shia militias in Bagdad has also affected minority groups. Christians, like Sunni Muslims and Palestinians, have been subject to kidnapping, extortion and harassment by various criminal gangs and Shia militias patrolling the capital.

Women and children remain extremely vulnerable. Violations perpetrated against these groups has exacerbated as a result of IS takeover in Mosul and the growing influence of the PMU. Women have become one of the terrains of war. Physical, emotional and sexual violence perpetrated against women and girls has been used to impose political agendas, humiliate and avenge opponents as well as destroy communities. IS takeover of Mosul in 2014 opened a new chapter in sexual violence in Iraq. Sexual violations committed against women and girls by IS as to some extent by government forces and Shia militias has become an integral part of the conflict. Women who have managed to flee IS-controlled areas to the KRI bear witness of horrific atrocities. The KRI lacks both resources and the know-how to help and support victims of sexual violence seeking refuge in the region. Trafficking is also widespread in all parts of the country. The prolonged conflict has created conducive conditions for traffickers, including displacement, economic desperation and breakdown in law and order.

Grave violations committed against children in the context of armed violence and conflict has resulted in the killing and maiming of thousands of children. The upsurge of attacks on civilian targets (schools, hospitals, market places etc.) following IS takeover of Mosul in 2014 is one of the contributing factors to the grievances facing Iraq's young population. Another factor is the protracted conflict and at times the worsening security situation that has displaced and traumatized many children. Three million children have been directly affected by the conflict. Sometimes through recruitment and use of children in conflict related violence. Forced recruitment of children in IS controlled territories has also led to the upsurge in abductions carried out against children from their home communities

2. Inledning

2.1. Bakgrund

Föreliggande temarapport är den tredje, som behandlar säkerhetsläget i Irak efter de amerikanska styrkornas uttåg den 18 december 2011. De beskriver och försöker analysera utvecklingen i Irak i ett regionalt perspektiv i ljuset av eskalerande sunniuppror och terroristverksamhet jämte politisk och ekonomisk deskalering (nationellt och regionalt). Den första rapporten, Irak: säkerhetsläget – en bakgrund (version 1.0), publicerades den 22 november 2014 och har Lifosnr. 34962. Den andra rapporten, Irak: säkerhetsläget – från slutet av 2014 till början av 2016 (version 2.0) kom den 15 mars 2016 och har Lifosnr. 36927.

2.2. Syfte och avgränsning

Syftet med föreliggande temarapport (version 3.0) är att beskriva den politiska och säkerhetsmässiga händelseutvecklingen i Irak det senaste halvåret och därmed ge en aktuell bild/analys av de olika nyckelaktörerna, säkerhetsläget i olika delar av landet och hur våldet påverkar olika grupper av befolkningen. Rapporterna bygger både på muntlig information inhämtad genom utredningsresor och på öppna skriftliga källor.

Denna rapport fokuserar på säkerhetsläget och berör t. ex bara kort situationen för kvinnor och barn samt internflyktingar. Särskilda temarapporter om kvinnor och internflyktingar kommer att skrivas.

3. Första halvåret 2016

3.1. Politisk och ekonomisk inramning

De politiska spänningarna i Irak riskerar att splittra de olika politiska blocken. Inte minst har splittringen märkts inom det shiitiska blocket. Detta har i huvudsak orsakats av kontinuerliga protester som svept över landets södra och centrala delar under 2015 och framåt. Protesterna har sin grund i det växande missnöjet över korruptionen och regeringens inkompetens.¹

I mars månad 2016, trappades läget upp när den shiitiska ledaren Muqtada al-Sadr styrde protesterna mot den Gröna zonen, i syfte att pressa premiärminister Haidar al-Abadi att byta ut flertalet ministrar mot partibundna teknokrater.² I slutet av mars lade premiärministern fram ett regeringsförslag med reducerat antal ministrar (från 21 till 16) samt en lista på 14 nya kandidater. Endast försvars- och inrikesministrarna kvarstod. Förslaget mötte starkt motstånd från vissa parlamentsledamöter, medan

¹ The Guardian, *Thousands of Iraqis protest against corruption and power cuts*, 2015-08-07

² Mansour, R. Jabar, F.A., Carnegie Endowment for International Peace, *Abadi's gamble with Technocracy*, 2016-04-26

andra ledamöter protesterade mot försöken att sabotera regeringsbildandet. Den politiska krisen fördjupades under april månad 2016 när majoriteten av de närvarande ledamöterna röstar för att avsätta talesmannen Salim al-Jobouri. Antal ledamöter var vid tillfället för få för att parlamentet skulle vara beslutsfärdigt, och så har det förblivit³. Nya fredagsdemonstrationer under al-Sadr's ledning blossade upp i den politiska röran. I början på maj månad tågade demonstranterna in i den Gröna Zonen och stormade parlamentet. För att visa respekt, samt garantera säkerheten för den pågående shiamuslimska pilgrimvandringen i en av Bagdads shiitiska stadsdelar, al-Kadhimiya, manade al-Sadr sina anhängare att dra sig tillbaka från regerings- och parlamentsområdet.⁴ Därefter följde en rad samordnade bombattacker i Bagdad, årets värsta hittills med över 200 dödade, mot olika shiadominerade stadsdelar. Liknande attacker har även spridit sig till provinserna Diyala, Salah al-Din, Samawa, Babil och Muthanna under första halvan av maj.⁵ De intensifierade attackerna kommer efter en period av relativ stabilitet. Attackerna beror främst på att den extremistiska islamistiska rörelsen – den så kallade Islamiska staten (IS)⁶ – har förlorat kontroll över stora delar av sitt territorium⁷. Bedömare beräknar att organisationen har förlorat nästan hälften av det territorium de tidigare erövrade i Irak⁸. IS massterrortaktik mot civila kan också tolkas som ett försök att utnyttja det låsta politiska läget i syfte att underblåsa de sekteristiska och etniska motsättningarna i landet. Attackerna bidrar till att misskreditera irakiska regeringen och säkerhetsstyrkornas oförmåga att skydda civilbefolkningen⁹.

Den ekonomiska krisen fortsätter att förvärras av bl. a. prisfallet på oljan samtidigt som kostnaderna för att bekämpa IS fortsätter att öka – vilket i sin tur har varit en ursäkt för både Bagdad och Erbil att hålla hårt i de tillgångar man har. Intäkterna från oljan uppges ha fallit med 60 procent på grund av det fallande oljepriset. Cirka 90 procent av statens inkomster kommer från oljeintäkterna. Närmare 8 miljoner irakier är beroende av staten för sin inkomst eller pension.¹⁰ Offentliganställdas löner utgör cirka 60 procent av statsbudgeten. I den kurdiska regionen, *Kurdistan Region of Iraq* (KRI), utgör dessa löner 70 procent av regionens budget. I KRI har löner till offentliganställda reducerats med 25 procent. Centralregeringen i Bagdad

³ Institute for the Study of War (ISW), *Iraq Situation Report: June 21 - 28, 2016*

⁴ al-Arabiya, *Iraqis end Green Zone Protests after issuing demands*, 2016-05-02

⁵ ISW, *Iraq Situation Report: April 26-May 10, 2016*

⁶ IS har på några år både som organisation och akronym gått från att omfatta endast Irak till också Syrien eller Levanten/västra Arabien, som "al-Sham" kan översättas till. Akronymen för organisationens arabiska namn "al-Dawla al-Islamiya fi al Iraq wa al-Sham" blir DAIISH, som ofta skrivs (och uttalas) "Daesh". Lokalt kallas organisationen "Daesh", vilket uppfattas pejorativt, inte minst av IS själva, som nu gör anspråk på att vara den Islamiska Staten – och inte något som kan uppfattas som ett ord för förstörelse (arabiska "das").

⁷ ISW, *Iraq Situation Report: April 26-May 10, 2016*

⁸ Daily Mail, *IS has lost nearly half the area it once claimed in Iraq: Pentagon*, 2016-05-17

⁹ Al-Jaffal, O., al-Monitor, *Are Iraq's politicians to blame for Baghdad terror attacks?*, 2016-05-16

¹⁰ Arango, T., The New York Times, *Battered by War, Iraq Now faces Calamity from dropping Oil prices*, 2016-01-31

överväger liknande åtgärder, med undantag för säkerhetssektorn, mot dagens 3 procent¹¹ Subventionerna på basvaror (som t.ex. elektricitet, bränsle och vissa matvaror) upptar närmare 10 procent av statsbudgeten (10 miljarder USD av den totala budgeten på knappt 100 miljarder USD). Vanskötseln av ekonomin och den utbredda korruptionen är huvudorsakerna till det växande missnöje som gror bland befolkningen, samtidigt som staten fortsätter prioritera ned basala samhällstjänster som elektricitetsförsörjningen, sjukvård och utbildning. Enligt bedömare är landet på randen till ekonomisk kollaps om inga drastiska åtgärder vidtas. Avsaknaden av en ekonomisk strategi göder korruptionen och hindrar privata och internationella entreprenörer från att investera i landet.¹²

Kombinationen av finansiell kris och den utdragna internflyktssituationen skapar stora påfrestningar, särskilt i KRI som hyser nära en miljon internflyktingar¹³ och ytterligare 250 000 flyktingar från Syrien.¹⁴ Situationen i regionen har inte blivit bättre av de politiska spänningar, som flutit upp till ytan sedan Massoud Barzani vägrade lämna presidentposten, när hans mandat löpte ut den 20 augusti 2015.¹⁵ De politiska motsättningarna förvärrades efter att det regionala parlamentet beslutade att förlänga presidentens mandat till augusti 2017. Både PUK och Goran fördömde förslaget och kallade istället till nya val.¹⁶ KDP står således mot övriga partier. Goranpartiet anklagar KDP för att sakna legitimitet, medan KDP i sin tur beskyller Goran för att sakna en realistisk handlingsplan som kan ta regionen ur krisen. Medlemmar från båda partier drabbade samman i regionsparlamentet under hösten 2015 efter att KDP hindrat parlamentets talesman, tillika medlem i Goran, från att resa till Erbil. Detta föranledde Gorans ledare Nashirwan Mustafa att gå i självald exil. Det låsta politiska läget har lett till splittringar inom partierna. Inom KDP är partiet splittrat i frågan om Kurdistans självständighet, där ena falangen förespråkar en snabb övergång mot självständighet medan den opponerande falangen vill se en stegvis process (på 5-10 år) för att kunna bereda olösta frågor som Kirkuks status, gränsdragning mellan Irak och den nya kurdiska staten, men framför allt för att söka en uppgörelse med centralregeringen över fördelningen av oljeinkomsterna.¹⁷

Frågan om ersättare för PUK-ledaren Jalal Talabani fortsätter att skapa huvudbry för partiledningen. Maktkampen står i huvudsak mellan Talabanis

¹¹ Saadoun, M., al-Monitor, *Will Iraqi government employees face more wage cuts in 2016*, 2016-02-23

¹² Al-Khateeb, L., The National Interest, *Mismanagement is killing Iraq*, 2016-04-30

¹³ International Organization for Migration (IOM), *Displacement Tracking Matrix (DTM round 48)*, Juni 2016

¹⁴ MacDiarmid, Cambell, al-Jazeera, *Iraq's humanitarian workers brace for Mosul influx*, 2016-04-16

¹⁵ Pollack, K.M., Brookings Institution, *Iraq Situation Report, Part III: Kurdistan*, 2016-03-30

¹⁶ Anagnostos, E., Martin P., Institute for the Study of War (ISW), *Kurdish Objectives in Iraq's Political Crises*, 2016-05-21

¹⁷ Pollack, K.M., Brookings Institution, *Iraq Situation Report, Part III: Kurdistan*, 2016-03-30

maka Hero Ibrahim Ahmed, KRGs tidigare premiärminister Barham Salih, och KRGs vicepresident Khosrat Rasul Ali. En lösning på ledarskapsfrågan kan åter stärka partiets politiska ställning. Inget av partierna tycks ha en plan ur det låsta läget.¹⁸

Ledningen inom PUK och Goran ingick en ny politisk allians i Suleymaniya den 17 maj 2016 i syfte att bryta det politiska dödläget¹⁹ samt rädda regionen ur den ekonomiska krisen.²⁰ I maj månad beslutade den Internationella valutafonden (IMF) om att bevilja Irak ett treårigt lån på 5.4 miljarder USD, efter godkännande från IMF-styrelse.²¹ Parterna har också enats om att bilda ett gemensamt block som troligen kommer att ersätta det kurdiska blocket, kurdiska alliansen, i det nationella parlamentet. Den nybildade alliansen hoppas således skifta det politiska maktspelet i både Bagdad och Erbil, samtidigt som den lär utmana det rivaliserande KDP-partiets ambitioner om självständighet och totalitärt välde i regionen. Den nuvarande kurdiska alliansen (som består av KDP, PUK och Goran) har 20 procent av platserna i det irakiska parlamentet och är således en viktig stabiliseringsfaktor för den nationella politiska processen. Den kurdiska alliansen motsätter sig Abadis reformplan eftersom den hotar kurdiskt inflytande inom centralregeringen, men även kontrollen över vitala ministerier, som t.ex. finansministeriet. Ledamöter i den kurdiska alliansen valde att bojkotta parlamentet efter att demonstranterna stormade parlamentsbyggnaden i början av maj i år. PUK-Goran alliansen har tillkännagivit att man avser uppta direkta förhandlingar med centralregeringen, bland annat i frågan om överföringen av ansvaret för oljeförsäljningen till centralregeringen i utbyte mot löneutbetalningen för regionens stadsanställda i Sulaimaniya, Kirkuk och Erbil. PUK och Goran har tillsammans 29 platser i parlamentet (mot KDPs 25 platser) och kan således bidra till det kvorum Abadis regering behöver för att återuppta sessionerna i parlamentet.²²

Situationen i Iraks södra provinser är fortsatt spänd. Demonstrationer mot provinsstyret och korruptionen har stundtals intensifierats under rapporteringsperioden. Kriminalitet och klanfejder ökar, främst i Basra, landets näst största provins som hyser 70 procent av Iraks oljeintäkter. Det försämrade säkerhetsläget kan i huvudsak hänföras till det säkerhetsvakuumet som uppstod när säkerhetsstyrkorna mobiliserades till den pågående konflikten i landets centrala provinser. Läget har också bidragit till att öka shiamilisernas inflytande.²³ I januari i år skickade regeringen militär och polisiär förstärkning till området för att återskapa

¹⁸ Ibid

¹⁹ Rudaw, *Rival Kurdistan Region parties sign deal to end political stalemate, develop relations*, 2016-05-17

²⁰ Anagnostos, E., Martin P., Institution for the Study of War (ISW), *Kurdish Objectives in Iraq's Political Crises*, 2016-05-21

²¹ Al-Khalidi, S., Reuters, *IMF agrees \$5.4 billion standby loan for Iraq*, 2016-05-19

²² Anagnostos, E., Martin P., Institution for the Study of War (ISW), *Kurdish Objectives in Iraq's Political Crises*, 2016-05-21

²³ Al-Arabiya, *As Iraq Fights ISIS, violence rises in Shiite south*, 2016-01-09

lugnet, framförallt i områdena norr om Basra där sammandrabbningar mellan rivaliserande klaner är särskilt förekommande²⁴. Demonstrationerna fortsätter i södra provinserna, dock i mindre skala²⁵.

Lifos bedömning är att nuvarande svaga politik och ekonomi, belastad av nepotism och korrupcion, försvårar säkerhetsläget, vilket också religiös trångsynthet, fundamentalism och extremism gör.

3.2. Säkerhetsläget

Säkerhetsläget har fortsatt att präglas av strider mellan IS och de irakiska säkerhetsstyrkorna, de senare förstärkta med den frivilliga folkliga mobiliseringen (*al-Hashd al-Shaabi*) "Popular Mobilization Forces/Units/Committees" (PMF/PMU/PMC) - allra mest shiiter och de flesta från etablerade shiamiliser, som Asa' ib Ahl al-Haq, Badrbrigaderna (numera Badrorganisationen) och Kata' ib Hizbollah, totalt ett fyrtiotal miliser. Bland dess finns också de som hörsammade Ayatollah Ali al-Sistanis uppmaning (genom en fatwa) att försvara Irak mot IS, sämre betalda men bättre disciplinerade²⁶. Striderna har huvudsakligen förekommit i Anbar och Nineva.

Läget i de mest våldsdrabbade provinserna har gestaltat sig som följer. (Provinserna visas i bokstavordning.)

3.2.1. Anbar

Offensiven mot IS har varit mest intensiv i Anbarprovinsen. Provinzen är sedan tidigare ett starkt fäste för IS. Grunden till det ligger i den växande marginaliseringen som sunnimuslimerna upplevde efter Saddamregimens fall och som kulminerade under Nuri al-Malikis tid vid makten. IS exploaterade underläget och det växande missnöjet.

Ramadis slutliga befrielse i januari/februari i år blev en vändpunkt i kampen mot IS. Offensiven fortsatte västerut med nya framgångar då städerna Haditha, Hit, al-Baghdadi, Rutba och Trebil (gränsövergången till Jordanien) återerövrades från IS.²⁷

Efter Ramadis befrielse kvarstod provinsens största utmaning i kampen mot IS, staden Fallujah. Staden som varit belägrad i över två år var IS starkaste fäste efter Mosul²⁸, samtidigt som den var det närmaste IS- kontrollerade territoriet i förhållande till huvudstaden Bagdad.²⁹ Den långa belägringen har drabbat staden mycket hårt, både humanitärt och materiellt (se 4.4.).

²⁴ Reuters, *Iraqi forces enters southern oil city to disarm tribal fighters*, 2016-01-15

²⁵ ISW, *Iraq Situation Report. May 24-June 1, 2016*

²⁶ Irakforskare vid ett amerikanskt universitet, EASO- möte Malta 26 - 27 april 2016

²⁷ Martin, P., ISW, *Iraq Control of Terrain Map: May 23, 2016*, 2016-05-23

²⁸ The Economist, *Fallujah Again*, 2016-05-28

²⁹ Knights, M., The Washington Institute for Near East Policy, *A New Formula in the Battle for Fallujah*, 2016-05-25

Offensiven, som började den 25 maj 2016 slutade framgångsrikt den 26 juni. Regeringsoffensiven leddes av den irakiska armén och regimtrogna miliser som sunnitiska klanmiliser och PMU. Inom PMU ingår även inflytelserika Iranstödda miliser som AAH, Badrbrigaden och Kata'ib Hezbollah.³⁰

I början av juni lyckades styrkorna omringa utkanterna av Fallujah³¹ men avvaktade med vidare framtryckningar mot stadens centrala delar för att skydda den belägrade civilbefolkningen, om cirka 90 000 personer³², från att utnyttjas som mänskliga sköldar. Cirka 20 000 tros ha varit barn³³. IS som kontrollerade matleveranserna utnyttjade civilbefolkningens svåra umbärande som påtryckningsmedel vid rekrytering³⁴. En stor andel av den belägrade civilbefolkningen saknade pengar för att köpa mat. Irakiska regeringen har inte avlönat sina stadsanställda i Fallujah på över ett år³⁵. IS har också öppnat eld mot civila som försökt fly över Eufratfloden. IS-avhoppare har skjutits när de försökt fly. Den 12 juni, lyckas den irakiska armén säkra en passage för den instängda civilbefolkningen³⁶, sydväst om staden, för att därefter påbörja framtryckningar mot staden. I slutet av juni hade styrkorna intagit kontroll över hela Fallujah.³⁷ Enligt uppgifter ska styrkorna ha stött på lite motstånd, i huvudsak från spridda motståndsfickor och krypskyttar. Anti-terrorförband kunde påbörja utrensnings- och röjningsaktioner. Stora delar av det urbana landskapet är försåtminerat. Staden är i det närmaste avfolkad, och övergiven³⁸. Mellan 60 000 till 80 000 människor uppges ha lämnat staden sedan stridigheterna började.³⁹ Flyende har tagit sin tillflykt till tillfälliga läger söder om staden, som t.ex. Amriyat al-Fallujah⁴⁰. Den humanitära situationen för internflyktingarna och den kvarvarande befolkningen rapporteras vara mycket prekär. Flyktinglägren har uppnått maxkapacitet och det råder akut brist på mat och mediciner⁴¹.

³⁰ Martin, P., The Institute for the Study of War, *Fallujah Control of Terrain Map: May 31, 2016*, 2016-05-31

³¹ Institute for the Study of War (ISW), *Iraq situation Report: June 1-7, 2016*, 2016-06-07

³² Aljazeera, *UN: up to 90,000 civilians inside ISIS-held Fallujah*, 2016-06-08

³³ The Daily Mail, Mail Online, *Battle for Fallujah Stalls as ISIS fighters using 20,000 children as human shields put up fierce resistance in the Iraqi city*, 2016-06-02

³⁴ Fars News Agency, *Fallujah Refugees: ISIL Starving Civilians to Force Joining Militants*, 2016-06-08

³⁵ Porter, T., International Business Times (IBT), *Battle for Fallujah: Isis fighters use food to lure starving civilians to enlist*, 2016-06-07

³⁶ Al-Monitor, *Safe corridor allows 4,000 to flee Iraq's Fallujah*, 2016-06-12

³⁷ Anagnostos, E., Institute for the Study of War, *Fallujah Control of Terrain Map: June 17, 2016*, 2016-06-17

³⁸ The Telegraph, *Fallujah dispatch: inch by inch they advance, sniper and booby traps at every turn*, 2016-06-19

³⁹ El-Ghobashy, T., Ghassan, H. The Wall Street Journal, *Iraqi Forces Extend Control in Fallujah*, 2016-06-19

⁴⁰ The Guardian, *Islamic State 'shooting civilians as they flee besieged Falluja'*, 2016-06-06

⁴¹ The Telegraph, *Fallujah dispatch: inch by inch they advance, sniper and booby traps at every turn*, 2016-06-19

Attacker mot civilbefolkningen och egendomar har rapporterats. Enligt vittnesmål skanderade PMU-milisen längs gatorna i staden Garma (norr om Fallujah) och utropade sekteristiska slagord. Garmas stormoské attackerades i samband med PMU-milisens intåg. Massarresteringar och plundring har också rapporterats.⁴² Drygt 600 män har förts till basen al-Mazraa, öster om Fallujah. Frigivna fångar vittnar om tortyr och misshandel.⁴³ *The Institute of the Study of War* (ISW) rapporterade att PMU kidnappat 73 män, varav 17 avrättats, anklagat för att tillhöra IS.⁴⁴ *The Middle East Eye* uppger i en artikel den 7 juni 2016 att närmare 300 medlemmar av al-Saqlawiya klanen avrättats av shiamiliser misstänkta för samröre med IS.⁴⁵ Sabah Karhut, ordförande för Anbars provinsråd har manat Abadiregeringen att ersätta shiamilisererna i Fallujah med sunni klanmiliser istället.⁴⁶ Bland internflyktingpopulationen växer oron över antalet försvunna män och pojkar som gripits av säkerhetsstyrkorna. Musings on Iraq uppger att 643 personer har bortförts av PMU, vilkas öde är fortsatt ovisst.⁴⁷

ISF upptäckte 400 kroppar i en massgrav i staden Saqlawiya (nordväst om Fallujah) i samband med en röjningsoperation. Kvarlevorna uppges i huvudsak tillhöra irakiska militärer som tros ha avrättats av IS i samband med attacker mot närliggande militärbaser i slutet på 2014 och början på 2015.⁴⁸

Lifos bedömer att shiamilisens förhållningsätt gentemot sunnibefolkningen kommer att sannolikt fortsätta inom givna ramar, d.v.s. marginaliserande och kontrollerade, vilket kan utmynna i allvariga sekteristiska motsättningar, som i sin tur riskerar ge IS fortsatt fäste i området, trots organisationens övergrepp. Därför är det viktigt för regeringen att kapitalisera på de senaste militära framgångarna för att återskapa ordningen och för att hämma fortsatta repressalier och hämndaktioner mot civilbefolkningen. Allt annat vore ett politiskt misslyckande för Abadiregimen. Ett tryggt läge i Fallujah bidrar till att stärka förtroendet för regeringens och försvarsmaktens vilja att skydda landets sunnibefolkning. Framgångarna i Fallujah kan också betraktas som ett incitament för regeringens kommande operationer mot IS i Nineva (se 3.2.5).

3.2.2. Bagdad

Säkerhetsläget i Bagdad präglades under sen hösten och början av 2016 av sporadiska bombattacker, riktade mot både civilbefolkningen och säkerhetssektorn. Attackerna har i huvudsak bestått i en blandning av

⁴² Institute for the Study of War (ISW), *Iraq situation Report: June 1-7, 2016*, 2016-06-07

⁴³ BBC News, *IS Conflict: Fallujah detainees 'tortured by Shia militias'*, 2016-06-06

⁴⁴ Martin, P., The Institute for the Study of War, *Fallujah Control of Terrain Map: May 31, 2016*, 2016-05-31

⁴⁵ Middle East Eye, *'300 civilians executed' by Iraqi militias during Fallujah fighting: Activists*, 2016-06-07

⁴⁶ Iraqi News, *Karhut calls Abadi to withdraw al-Hashd al-Sha'abi militia from Fallujah*, 2016-06-07

⁴⁷ Musing on Iraq, *Abuses Of Iraq's Hashd In Fallujah Operation*, 2016-06-16

⁴⁸ The National, *ISIL shoots civilians trying to flee Fallujah*, 2016-06-06

bilbomber (s.k. *Suicide Vehicle Borne Improvised Explosive Device*, *alt. Vehicle Borne Improvised explosive Device* (SVBIED/VBIED)) och självmordsbombare (*Suicide Vest* SVEST). Säkerhetsläget trappades gradvis upp under [april månad](#)⁴⁹ när huvudstaden utsattes för ett flertal parallella, och tätare attacker. I slutet av april dödades 23 shiamuslimska pilgrimer.⁵⁰ Situationen eskalerade under maj månad i en rad spektakulära och till synes synkroniserade attacker, som ägde rum den 11 respektive 17 maj, i stadsdelarna Sadr city, Baghdad al-Jadida (Nya Bagdad), al-Shaab och al-Shula, Taji, Hay al-Jamia, Dora och Habibya⁵¹. Över 200 personer dödades i attackerna⁵². Samtliga attacker förefaller drabba både civila och militära/säkerhetsmål (oftast vid vägspärrar eller konvojer)⁵³. Inledningen av fastemånaden Ramadan, den 6 juni, utlöste en ny våg av synkroniserade självmordsattacker, riktade mot civila och säkerhetspersonal, i olika delar av huvudstaden; först i Baghdad al-Jadida och Taji, den 9:e juni⁵⁴, och därefter i huvudstadens norra och södra delar den 10, 11 och 12 juni⁵⁵. Den 15 och 20 juni drabbades två militära posterings av självmordsattacker i Yusufiya respektive Taji⁵⁶. Den 21 juni utsattes två säkerhetsposterings söder om Bagdad – Souib och Arab Jibor⁵⁷, för självmordsattacker. Den 11 juni dödades två militärer med respektive familjemedlemmar i norra Bagdad när deras hem attackerades av okända män⁵⁸.

Inrikesministeriet har trappat upp säkerheten i huvudstaden och omkring det s.k. [Bagdadbältet](#) (som omfattar områdena nordväst, nordost, sydost och sydväst om huvudstaden). I Bagdadbältet har särskilda insatser vidtagits i områdena kring Abu Ghraib, al-Radwaniya, al-Yusufiya, al-Rashidiya och al-Mada'in.⁵⁹ Bagdadbältet är lantligt och mycket präglad av stammentalitet, där stamtillhörighet och stammarnas (ålderstigna) trossystem är viktiga fundament. Detta har IS utnyttjat och därmed kunnat infiltrera Bagdad från bältet. Därför har PMU fått fria händer att försvara Bagdad därifrån. Viss koordination sker med ISF. I själva Bagdad är det en viss rivalitet.⁶⁰

⁴⁹ Institute for the Study of War (ISW), *Iraq Situation Report April*

<http://iswresearch.blogspot.se/2016/04/iraq-situation-report-april-12-25-2016.html>

⁵⁰ Daily Star, *Bombing against pilgrims kills 23 in Iraq as hundreds protest*, 2016-04-30

⁵¹ Institute for the Study of War (ISW), *Iraq Situation Report May*,

<http://iswresearch.blogspot.se/2016/05/iraq-situation-report-april-26-may-10.html>. Al-Mukhtar, S., The New York Times, *A week of Terror Attacks in Baghdad That Killed Hundreds*, 2016-05-18

⁵² Ibid

⁵³ Ibid

⁵⁴ Rashid, A., Reuters, *Baghdad bombings kill 25 as Falluja siege continues*, 2016-06-09

⁵⁵ Iraqi News, *Suicide bombing in northern Baghdad, 14 casualties*, 2016-06-10,

Bomb explosion kills 1 person wounds 8 others in southern Baghdad, 2016-06-11, *7 people killed, wounded in bomb blast southwest of Baghdad*, 2016-06-12

⁵⁶ Martin, P., Institute for the Study of War (ISW), *Iraq Situation Report June: 14-20, 2016*, 2016-06-20

⁵⁷ Iraqi News, *Suicide bombing at south of Baghdad kills 4 and injures 5*, 2016-06-21,

Armed attack in south of Baghdad, seven casualties, 2016-06-21

⁵⁸ Adel, L., Iraqi News, *Unidentified gunmen kill army men and their families in northern Baghdad*, 2016-06-11

⁵⁹ Saadoun, M., al-Monitor, *Baghdad on high alert following recent bombings*, 2016-05-29

⁶⁰ Irakforskare vid ett amerikanskt universitet, EASO COI-möte Malta 26 - 27 april 2016

De samordnade attackerna under maj- och hittills i juni tyder på att IS har intensifierat sina terrorattacker mot huvudstaden. Attackerna kan vidare tolkas som vedergällning för organisationens territoriella förluster i Anbar och Nineva samtidigt som IS kapitaliserar på den rådande politiska krisen i landet genom att fördjupa motsättningarna inom det politiska etablissemanget. De riktade attentaten mot civilbefolkningen, främst i shiadominerade områden i staden får dessutom anses som ytterligare ett försök att underblåsa sekteristiska spänningar och sporra en motreaktion för att förvärpa antipatierna mellan sunni och shia.⁶¹

Företrädare inom säkerhetssektorn hänför det upptrappade säkerhetsläget till sovande celler som sedan tidigare etablerat en fristad i huvudstaden och i de sunnidominerade områdena i Bagdadbältet⁶², som Latifiya, Taji, al-Mushahada, al-Tarmia, Arab Jibor och al-Mada'in⁶³. Bristfällig underrättelseverksamhet och godtycklig behandling av underrättelseinhämtning är en annan bakomliggande orsak till myndigheternas oförmåga att stävja terrorattackerna i huvudstaden⁶⁴. ISW är av uppfattningen att de frekventa och välkoordinerade attackerna mot områden som Sadr City och al-Shaab tyder på att IS har god access till områdena, vilket i sin tur bekräftar myndigheternas oförmåga att ta itu med bristerna inom säkerhetsapparaten⁶⁵. Andra bedömare anser att sunnibefolkningens hårda motstånd mot interventioner i områden (inom Bagdadbältet) som hyser sovande celler är en bidragande orsak till fortsatta attacker mot huvudstaden⁶⁶.

Fredagsdemonstrationerna vid Tahrirtorget, som tog sin början i juli 2015, tog en ny vändning i mars månad 2016 när shiamuslimska ledaren Muqtada al-Sadr inledde en sittdemonstration i den befästa Gröna zonen i syfte att pressa premiärministern att byta ut regeringen. Närmare 200 000 personer anslöt sig till demonstrationen vid gröna zonen.⁶⁷ Protesterna trappades upp under april månad i takt med al-Sadrs fortsatta krav om att reformera regeringen. Den 1 maj bröt demonstranterna igenom muren till den Gröna zonen och stormade parlamentet. Aktionen utlöstes främst av att ledamöterna förhalat godkännandet av ministerbytet, men också i protest mot attackerna mot shiamuslimska pilgrimer dagen innan.⁶⁸

Säkerhetsstyrkorna försökte inte hindra demonstranterna från att inta parlamentsbyggnaden. Dagen efter, den 2 maj, uppmanade al-Sadr demonstranterna att dra sig tillbaka från regerings- och parlamentsområdet

⁶¹ Martin, P., Institute for the Study of War, *ISIS's Explosive Attacks in the Greater Bagdad Area: April 4-May 11, 2016*, 2016-05-11

⁶² Saadoun, M., al-Monitor, *Baghdad on high alert following recent bombings*, 2016-05-29

⁶³ Saadoun, M., al-Monitor, *The rise of the Islamic State sleeper cells in Baghdad*, 16-03-11

⁶⁴ Saadoun, M., al-Monitor, *Baghdad on high alert following recent bombings*, 2016-05-29

⁶⁵ Martin, P., ISW, *Iraq Situation Report: May 24 –June 1, 2016*, 2016-06-01

⁶⁶ Saadoun, M., al-Monitor, *The rise of the Islamic State sleeper cells in Baghdad*, 16-03-11

⁶⁷ Hameed, S., Reuters, *Sadr supporters rally in Baghdad, Press Abadi to form new cabinet*, 2016-03-11

⁶⁸ The Daily Star, *Bombing against pilgrims kills 23 in Iraq as hundreds protest*, 2016-04-30

för att visa respekt för den pågående pilgrimsvandringen, men även för att bereda möjlighet för säkerhetsstyrkorna att bevaka processionen. Samma dag gav premiärministern order om att gripa och åtala demonstranter som gjort sig skyldiga till allmän skadegörelse och angrepp mot parlamentariker och säkerhetsstyrkorna under stormning av parlamentet.⁶⁹ Tre veckor senare drabbade demonstranterna och säkerhetsstyrkorna samman vid den gröna zonen när styrkorna öppnade eld mot demonstranter som försökte bryta sig igenom muren. Missnöjet över korruptionen var fortfarande det allt överskuggande, men också regeringens misslyckande med att komma till bukt med de massiva bombattacker som drabbat staden sedan början av maj spädde på missnöjet. Säkerhetsstyrkorna uppges ha använt levande ammunition, tårgas och vattenkanoner för att hålla tillbaka demonstranterna. Fyra demonstranter dödades och 90 skadades i samband med sammandrabbningarna.⁷⁰ Våldsinslaget och kaoset som uppstod ses som en ny fas för proteströrelsen som gradvis tagit form sedan aktionerna började sommaren 2015.⁷¹ Regeringen införde ett temporärt utgångsförbud för att återställa lugnet. Demonstranter drog sig så småningom tillbaka till Tahrirtorget men även där blev de utsatta för ny beskjutning av säkerhetsstyrkorna.⁷² Demonstrationerna fortsatte, dock i lugnare former. Den 11 juni uppmanade Muqtada al-Sadr sina anhängare till att ställa in kommande demonstrationer till efter fastemånaden, i början av juli⁷³. Vidare rapporteras att al-Sadr valt att ställa in demonstrationerna på grund av ökade spänningar mellan olika shiitiska fraktioner efter att al-Sadr anhängare attackerat lokaler tillhörande rivaliserande shiitiska partier och Iranstödta milisgrupper i Bagdad och Maysan.⁷⁴

Organiserad brottslighet har ökat i takt med det försämrade säkerhetsläget. PMU-miliserna uppges ligga bakom en del kidnappningar, illegala expropriationer, rån och mord. Polisen uppges varken ha tillräcklig kapacitet eller integritet för att kunna bekämpa brottsligheten.⁷⁵

⁶⁹ Al-Arabiya, *Iraqis end Green Zone protests after issuing demands*, 2016-05-02

⁷⁰ Rasheed, A. & Raheem, K., Reuters, *Four killed, 90 injured in Baghdad's Green Zone Riots:hospitals*, 2016-05-21

⁷¹ Al-Jawoshy, O. & Hassan, F., The New York Times, *Iraqi protesters clash with Troops in Baghdad's Green Zone*, 2016-05-20

⁷² Raheem, K. & Kalin, S., Reuters, *Protestors storm Baghdad's Green Zone again, Dozens hurt*, 2016-05-20

⁷³ Adel, L., Iraqi News, *Sadr calls to Postpone demonstrations until after Ramadan*, 2016-06-11

⁷⁴ Martin, P., Institute for the Study of War (ISW), *Iraq Situation Report: June 8-13, 2016*, 2016-06-13

⁷⁵ Asia News.it, *Auxiliary Bishop of Baghdad: Christian properties targeted by criminals, government and police weak*, 2016-02-09

Karta över Bagdadprovinsen: Joint Analysis and Policy Unit (JAPU) ⁷⁶

3.2.3. Diyala

Diyalaprovinen har en mångfacetterad etnisk-religiös komponent med sunniaraberna tidigare i majoritet. Nu är knappt hälften av befolkningen sunniaraber, en tredjedel shia och resten kurder (som är både sunni och shia).⁷⁷ IS har sedan 2012 ett starkt fäste bland provinsens sunnibefolkning. Provinsen var bland de första som befriades, i januari 2015, efter IS territoriella framtryckningar 2014. Trots ISF:s, Peshmergans och PMU:s framgångar med att driva ut IS har ett nätverk av motståndsfickor, om än i mindre omfattning, fortsatt förskansa sig i provinsen.⁷⁸

Även om de direkta striderna har upphört i provinsen- med undantag för några enstaka väpnade konfrontationer mot sovande celler i nordöstra Baquba⁷⁹ - fortsätter de etnisk-religiösa undertonerna skapa spänningar som

⁷⁶ JAPU är en FN enhet för analys av situationen i Irak och kartan är uppdaterad i juli 2015 http://www.uniraq.org/index.php?option=com_k2&view=item&layout=item&id=952&Itemid=620&lang=en

⁷⁷ Al-Khatib, A., Niqash, Post-Islamic State Problems: Diyala Province Undergoing Violent Ethnic and Secterian Cleansing, 2016-01-28

⁷⁸ Musings on Iraq, *Iraq's Diyala Province An Insurgent Stronghold*, 2015-02-02

⁷⁹ Adel, L., Iraqi News, *Sources: ISIS kills army officer, wounds 2 soldiers north of Baqubah*, 2016-05-03

enligt bedömare riskerar hota den demografiska mångfalden.⁸⁰ Provinsen kontrolleras i huvudsak av PMU-miliser, särskilt Badrorganisationen⁸¹, och kurdiska Peshmergastyrkor. Rädsla för attacker från IS sovande celler ligger bakom styrkornas hårda inställning gentemot civilbefolkningen, särskilt mot sunnimuslimerna. Sunnimuslimerna har utsatts för övergrepp och hot från militanta gäng med kopplingar till shiamiliser. Arabfamiljer har fördrivits från sina hem efter att peshmergastyrkor demolerat och skövlat bostäder och egendomar i de områden som återerövrats från IS. Kurderna anklagas för att ha utnyttjat den bräckliga situationen för egen politisk vinning i syfte att konsolidera sin hegemoni över de ”omstridda områdena” (*Disputed Areas*), som övertogs av araberna till följd av Saddamregimens massfördrivning av kurderna (Jalawla, Saadiya). Återvändande interflyktingar hemmahörande i Jalawla uppges ha hindrats från att återvända till sina byar på grund av förstörda och försåtminerade hus jämte kurdisk ovilja att låta dem återvända. De senare uppgifterna dementerades av de kurdiska myndigheterna i januari i år. Av rapporteringen framgår att familjerna senare har fått återvända till sina hem. Orterna Muqtadiyah och Khalis förefaller vara huvudorterna för återvändandet.⁸²

Säkerhetsläget i övrigt fortsätter att präglas av sporadiska bombattacker (VBIED) som tycks fokusera på städerna Muqtadiya och Baquba med omnejd.⁸³ Attackerna som i huvudsak drabbar den shiitiska civilbefolkningen och shiamilisen har gett upphov till repressalier i form av vedergällningar mot sunnimuslimska mål.⁸⁴ I januari månad 2016 utsattes Muqtadiya för två synkroniserade bombsattacker som dödade 20 personer. Första attacken var riktad mot ett café som frekventeras av shiamiliser.⁸⁵ Strax därefter utlöstes en bilbomb efter att räddningspersonalen anlant till scenen. Som vedergällning för bombdåden gick shiamilisen till angrepp mot affärer, moskéer och bostäder tillhörande sunnimuslimerna. Flera sunnimuslimerna dödades till följd av attackerna. Dagen efter utsattes en säkerhetskonvoj i närheten av Baquba för en attack där fyra soldater dödades.⁸⁶ I februari i år dödas 38 shiamuslimerna i en självmordsattack mot en begravningsprocession i staden Muqtadiya. Bland dödssoffren var medlemmar inom PMU, däribland två högt uppsatta ledare. I mars och april rapporterades relativt få incidenter. De som förekom riktades främst mot shiamiliser och polis⁸⁷. Polis och shiamiliser har under samma period utfört

⁸⁰ Iraqi News, Adel, L., Iraqi News, *11 ISIS militants Killed, injured in security operations in Muqtadiyah District*, 2016-03-12, *Sources: ISIS kills army officer, wounds 2 soldiers north of Baqubah*, 2016-05-03,

⁸¹ Irakforskare vid amerikanska och franska universitet, EASO-möte Malta 2016-04-26--27

⁸² Morris, L., The Washington Post, *Report: Kurds displacing Arabs in Iraq in what could be 'war crimes'*, 2016-01-19

⁸³ Institute for the Study of War (ISW), *Iraq Situation Report April*.

<http://iswresearch.blogspot.se/2016/04/iraq-situation-report-april-12-25-2016.html>

⁸⁴ Al-Kadhimi, al-Monitor, *Diyala attacks follow old Zarqawi terror strategy*, 2016-02-03

⁸⁵ BBC News, *Iraq conflict: Shia 'reprisals' after bomb kills 20 in café*, 2016-01-12

⁸⁶ Al-Kadhimi, al-Monitor, *Diyala attacks follow old Zarqawi terror strategy*, 2016-02-03

⁸⁷ Adel, L., Iraqi News, *Armed attacks kills one of al-Hashd al-Shabi members northwest of Baquba*, 2016-03-06, *Sniper Kills member in al-Hashd al-Asha'ri northeast of Baqubah*, 2016-04-17, *Armed attacks kills, wounds 3 police elements east of Abbara*

ett flertal raider och massarresteringar mot misstänkta IS-medlemmar⁸⁸, bland annat greps en misstänkt för massakern på 13 soldater i camp Speicher⁸⁹. Säkerhetsstyrkor och polis har lyckats avslöja flera IS vapengömmor i Baqubaområdet, huvudsakligen i den nordöstra delen⁹⁰. Under maj och april gjorde säkerhetsstyrkorna två tillslag mot vad man uppfattat vara centrala och strategiska vapengömmor⁹¹. Bomb- och självmordsattacker fortsatte under majmånad med något högre intensitet⁹², bland annat två synkroniserade attacker mot ett kafé och en vägspärr i Baquba⁹³. Samtliga aktioner och tillslag tycks koncentrera sig till Baquba området, vilket tyder på en hög aktivitet av motståndsfickor/sovande celler. Rapporteringen tyder också på att attackerna sker i områden där polis och säkerhetsstyrkor utfört flertal vapentillslag, d.v.s. nordöstra Baquba. Muqtadiyahs distriktsråd (*District Council*) har nyligen begärt förstärkning av regeringen för att komma till bukt med sovande celler i nordöstra Baquba⁹⁴.

Diyala tillhör de provinser som har ett högt antal internflyktingar inom den egna provinsen. Enligt IOMs *Displacement Tracking Matrix (DTM)* befinner sig 65 procent av 129 000 internflyktingar inom provinsens gränser, till skillnad från Anbar provinsen som har det högsta antalet internflyktingar i landet, drygt 1 400 000 personer, men där endast 40 procent av internflyktingarna tagit sin tillflykt inom den egna provinsen.⁹⁵ Antalet internflyktingar fortsätter att sjunka då fler återvänder till sina hemorter. Hittills har nästan 140 000 internflyktingar från Diyala återvänt. Den övergripande majoriteten av internflyktingarna återvände till sina

vicinity, 2016-04-21, *Police forces arrest wanted people n charges of terrorism in Diyala*, 2016-04-04, *Security forces arrest 2 "terrorists" in Diyala, IED dismantled*, 2016-04-12, *Security forces arrest 2 people on charges if terrorism in Diyala*, 2016-04-16

⁸⁸ Mamoun, A., Iraqi News, *11 ISIS militants killed, injured in security operation in Muqtadiyah District*, 2016-03-15,

⁸⁹ Adel, L., Iraqi News, *Terrorist involved in killings of 13 soldiers in camp Speicher arrested in Diyala*, 2016-04-21

⁹⁰ Adel, L., Iraqi News, *Security Forces discover cache north of Baquba*, 2016-02-08, *Security forces found ammunition cache northeast of Baquba*, 2016-04-02, *Diyala police found explosives cache northeast of Baqubah*, 2016-04-20, *Tigris Operations announces finding ISIS main Weapons in Diyala*, 2016-04-25, *Security forces find secret IEDs hideout northeast of Baqubah*, 2016-04-28, *Diyala police seizes ISIS strategic cache near Baqubah*, 2016-05-14

⁹¹ Adel, L., Iraqi News, *Tigris Operations announces finding ISIS main Weapons in Diyala*, 2016-04-25, *Diyala police seizes ISIS strategic cache near Baqubah*, 2016-05-14

⁹² Martin, P., Institute for the Study of War (ISW), *Iraq Situation Reports 24 April-May 01, 2016*, 2016-05-01, Adel, L., Iraqi News, *Bomb blast kills, wounds 2 soldiers northeast of Baqubah*, 2016-05-19, *Bomb blast wound member of al-Hashd al-Shaabi northeast of Baqubah*, 2016-05-26, *13 civilians killed, wounded in suicide northeast Baqubah*, 2016-05-29, *Muqtadiya suicide bombings kills, wounds 42 people northeast of Baqubah*, 2016-05-29

⁹³ Adel, L., Iraqi News, *13 civilians killed, wounded in suicide northeast Baqubah*, 2016-05-29, *Muqtadiya suicide bombings kills, wounds 42 people northeast of Baqubah*, 2016-05-29

⁹⁴ Adel, L., Iraqi News, *Muktadiyah Council calls government to send reinforcements*, 2016-06-12

⁹⁵ IOM Iraq, *Displacement Tracking Matrix (DTM) Round 48*, s 5, Juni 2016

ursprungsorter. De orter som sticker ut i statistiken är Khalis, Muqtadiya och Khanaqin, där 62 000 respektive 38 000 och 38 000 återvänt.⁹⁶

3.2.4. Kirkuk

Kirkuk är en provins av stor strategisk betydelse med en omstridd befolkningssammansättning av kurder, araber och turkmener. Provinsens vitala ekonomiska resurser (gas och olja), den utdragna konflikten och den etnisk/religiösa sammansättningen tillsammans bidrar till en hel del spänningar mellan grupperna. Delar av provinsen Kirkuk står fortfarande under IS-kontroll. Många turkmenska och arabiska byar blev erövrade av IS 2014, men många har nu återerövrats av Peshmergastyrkorna, tillsammans med regeringsstyrkor och PMU. IS fortsätter att kontrollera stora delar av Hawija, det sista kvarvarande distriktet under huvudsaklig IS-kontroll i provinsen. Numera känner IS också där press från regeringsstyrkorna.⁹⁷ Musings om Iraq uppger att antalet incidenter i provinsen trappats upp, från 0,7 incidenter/dag i december/januari till ungefär 1,7 /dag i april.⁹⁸ IS har sedan januari 2016 trappat upp sin offensiv mot peshmergastyrkorna.⁹⁹ I mars utsattes en shiaturkmensk by, Taza, för en kemisk raketattack från grannbyn Bashir, likaledes shiaturkmensk men ockuperad av IS.¹⁰⁰ Attacken kan ses som ett tecken på IS eskalerade våld mot religiösa minoriteter. I början av maj återtog peshmergastyrkorna och shiamilisen kontrollerna av Bashir, sydost om Hawija. Befrielsen av Bashir ses som en stor framgång för den shialedda milisen som vid tidigare tillfällen misslyckats med att inta byn¹⁰¹. Offensiven provocerade en rad motanfall från IS håll, i form granat- och raketattacker runt Bashirdistriktet.¹⁰²

Områden under IS kontroll är fortfarande svårt drabbade då stridigheter fortsätter mellan irakiska styrkor, tillsammans med PMU och Peshmergan. IS trängda läge har också gett upphov till ökade massavrättningar.¹⁰³

I staden Kirkuk är situationen betydligt lugnare. Vägarna in till staden är bemannade med vägsprårrar som huvudsakligen kontrolleras av peshmergastyrkor men också av irakiska regeringsstyrkor och shiamiliser.¹⁰⁴ Säkerhetsincidenter är förhållandevis få och med ett fåtal dödsoffer.¹⁰⁵

⁹⁶ A.a., s.11

⁹⁷ Landinfo, *Situasjonen i Kirkuk etter juli 2015*, s.2, 2016-03-18

⁹⁸ Wing, J., *Musings on Iraq, Violence in Iraq, April 2016*, 2016-05-09

⁹⁹ Wing, J., *Musings on Iraq, Violence in Iraq, March 2016*, 2016-04-05

¹⁰⁰ *Ibid*

¹⁰¹ Rudaw, *Bashir village liberated of ISIS; Peshmerga, Shiite Hashd forces in control*, 2016-05-01

¹⁰² Wing, J., *Musings on Iraq, Violence in Iraq, May 2016*, 2016-06-07

¹⁰³ Wing, J., *Musings on Iraq, Violence in Iraq, March 2016*, 2016-04-05

¹⁰⁴ *Ibid*

¹⁰⁵ Landinfo, *Situasjonen i Kirkuk etter juli 2015*, s.2, 2016-03-18, Iraq Body Count (IBC), Recent Events, <https://www.iraqbodycount.org/database/recent/1/>

De etniska spänningarna är däremot mer påtagliga. Mestadels står kurder mot araber och turkmener. Spänningar av religiösa skäl förekommer, vilket IS fortsatt utnyttjar. Relationen mellan kurderna och araberna är generellt laddad. Kurderna beskyller araber för det spända läget i Kirkuk. Kurderns rädsla för terror attacker från inhemska sovande celler inom provinsen är grunden till den växande misstron mot sunniaraberna.¹⁰⁶ Araber blir oftast föremål för trakasserier och diskriminering. En företrädare för en irakisk frivilligorganisation som Lifos/Landinfo delegationen träffade i Amman i mars 2016 uppgav att det är araber som oftast stoppas vid vägspärrar. Källan uppgav att araber inte längre känner sig hemma i staden Kirkuk. Araber påläggs restriktioner vid köp av fast egendom. Endast araber som folkbokfördes i Kirkuk innan Saddamregimens arabiseringskampanj tillåts köpa fast egendom i Kirkuk.¹⁰⁷

Turkmenernas situation präglas till stor del av den politiska maktkampen mellan turkmener och kurder. Turkmenerna är missnöjda med kurdernas ökade inflytande i staden. Turkmener är inte lika utsatta som araber. De känner sig beskyddade av Turkiet.¹⁰⁸ Situationen för turkmener som bor i områden under IS-kontroll kan vara betydligt svårare.¹⁰⁹

3.2.5. Nineva

Säkerhetsläget i början av året rapporterades vara relativt lugnt. Detta kunde till stor del hänföras till offensiven i Ramadi och förberedelserna för återtagandet av Fallujah. Trots den låga incidentrapporteringen har dödsiffrorna över civila offer ändå varit relativt höga. Orsaken till det har delvis sin grund i upptäckterna av massgravarna i samband med röjningsarbetet i Sinjardistriktet men också de fortsatta avrättningarna av civila i de av IS kontrollerade områden¹¹⁰ (se 4.1.). Avrättningarna är en vedergällnings- och massterrortaktik för IS fortsatta territoriella förluster i Irak.

Säkerhetsläget eskalerade i mars månad i samband med inledningen av operation erövring (*Operation Conquest*) i Makhmour den 24 mars, med mål att stävja IS attacker mot irakiska baser i området¹¹¹. Framtryckningen resulterade i återtagandet av byarna Karmerdi, Koudila och Khurbudan.¹¹² Därefter tycks operationen ha gått i stå efter att irakiska armén och peshmergan möttes med hårt motstånd från IS när man försökte inta de till provinshuvudstaden närliggande orterna Qayyarah och al-Nasr. I april beslutade regeringen att avbryta offensiven efter flera misslyckade försök att inta orterna. Hårt motstånd samt dålig planering och förberedelse, både

¹⁰⁶ Landinfo, *Situasjonen i Kirkuk etter juli 2015*, s. 3, 2016-03-18

¹⁰⁷ Möte med företrädare för en irakisk NGO, *Iraqi Health Aid Organization (IHAO)*, Amman 2016-03-05

¹⁰⁸ Ibid

¹⁰⁹ Landinfo, *Situasjonen i Kirkuk etter juli 2015*, s. 3, 2016-03-18

¹¹⁰ Wing, J., Musings on Iraq, *Violence in Iraq, January 2016*, 2016-02-04

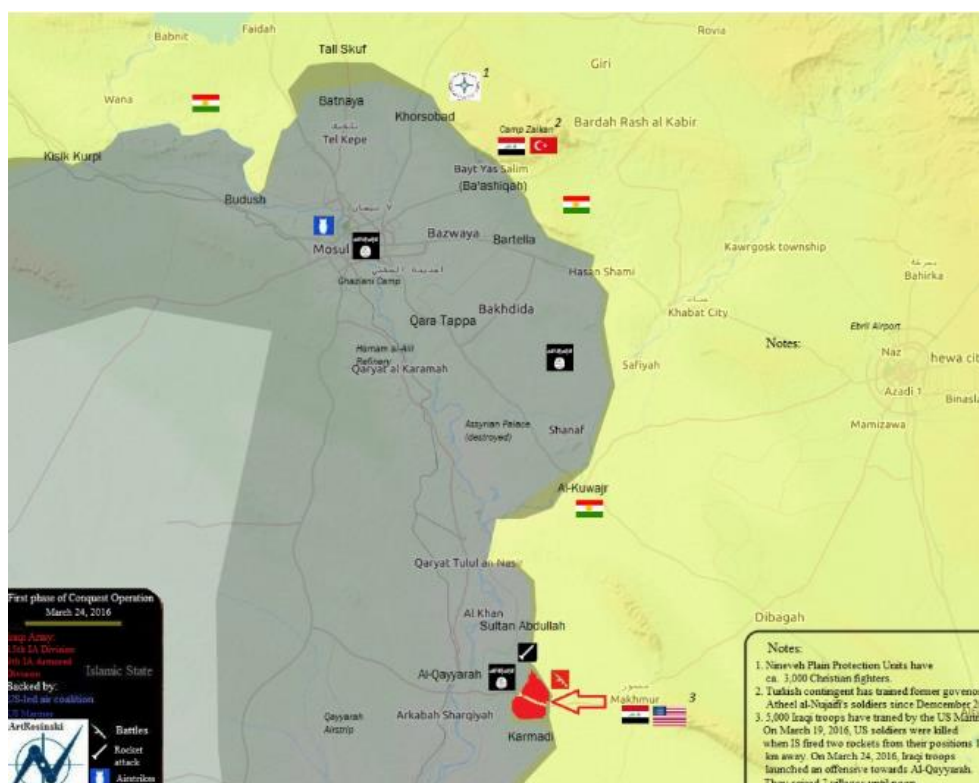
¹¹¹ Wing, J., Musings on Iraq, *Violence in Iraq, March 2016*, 2016-04-05

¹¹² Salih, M., al-Jazeera, *Iraqi army attempts to recapture Nineveh province*, 2016-03-27

materiellt och moraliskt, från irakiskt håll uppges ligga till grund för tillbakadragandet¹¹³.

Allt sedan anfallet mot Fallujah inleddes under maj månad har den irakiska armén i Nineva inte företagit några offensiver utan endast bedrivit försvars- och fördröjningsstrid. Trots det har incidentrapporteringen på senare tid varit förhållandevis hög. Under maj månad rapporterades 78 incidenter som resulterade i över 200 dödsoffer. De flesta incidenter rör kontraattacker efter IS attacker, huvudsakligen i Makhmourdistriktet.¹¹⁴

Den 12 juni tillkännagav försvarsministeriet att man inlett förberedelserna för en ny offensiv mot Mosul¹¹⁵, denna gång med fokus på fronterna norr om Tigrisfloden varifrån man har som mål att återta staden Qayyarah. Förutom sin geografiska närhet till Mosul, 65 km norrut, utgör Qayyarahs närliggande oljefält och en gammal flygvapenbas viktiga strategiska mål för parterna i konflikten. Qayyarah är dessutom en vital geografisk länk mellan Mosul och staden Hawija, varifrån IS fortsätter pressa kurdernas frontlinje i provinsen Kirkuk. De irakiska styrkorna uppges nu vara bättre förberedda och rustade. Amerikanska specialförband och flygunderstöd har också satts in för att bistå styrkorna i den kommande offensiven¹¹⁶.

¹¹³ Neuhof, F., Deutsche Welle (DW), *Iraqi army failings cast doubt on Mosul offensive*, 2016-04-01

¹¹⁴ Wing, J., *Musings on Iraq, Violence in Iraq, March 2016*, 2016-06-07

¹¹⁵ Iraqi News, *Defense Minister announces launching operations to free Qayyarah*, Salahuddin, 2016-06-18

¹¹⁶ Neuhof, F., The National, *Iraqi army launches fresh offensive against ISIL-held Mosul*, 2016-06-12

Kartan - <https://southfront.org/wp-content/uploads/2016/03/map-mosul.jpg>

Efter ett flertal misslyckade försök att inta den strategiska byn al-Nasr, väster om Makhmour, lyckades styrkorna inta byn i mitten av juni månad.¹¹⁷ Offensiven mot själva provinshuvudstaden lär dock dröja.

Offensiven i mars månad utlöste en ny våg interflyktingar (se 4.2) och flyktingar försätter att strömma ut från IS kontrollerade områden.¹¹⁸

Provinsen har idag det näst största antalet internflyktingar i landet, med drygt 1 150 000 individer, och där endast 24 procent av internflyktingarna (nästan 275 000 individer) befinner sig inom provinsens gränser. Majoriteten befinner sig i Dohuk och Erbil, som hyser drygt en halv miljon individer. IOM:s internflyktsmatriser (*Displacement Tracking Matrix (DTM)*) har den senaste tiden visat på ökat återvändande. Enligt senaste matris ska drygt 130 000 personer ha återvänt till sina hemorter. Med undantag för 630 individer som återvänt till Mosul har återvändandet endast omfattat tre distrikt, Tel Afar (90 432 individer), Tel Keif (18 595 individer) och Sinjar (21 090 individer) som regeringen tidigare återtagit kontrollen över från IS under 2015. IOM hänför det stora antalet återvändande till det stabila läget i de berörda distrikten.¹¹⁹

Säkerhetssituationen i Ninevaprovinnsen är enligt Lifos bedömning både ovisst och prekär i dagsläget. Mycket står på spel för samtliga aktörer i konflikten. För IS handlar det inte bara om att konsolidera territorium och makt inom Iraks gränser, men också i regionen i övrigt. Mosul är organisationens enda kvarvarande fäste i landet idag. Och det är där IS kommer att fokusera sin stridskraft och uppvisa sitt allra hårdaste motstånd. Detta lär i första hand slå hårt mot civilbefolkningen i form av upptrappad aggression och terrortaktik. Ett misslyckande från regimens sida att inta Mosul lär troligen bli ett hårt nederlag för Abadiregeringen och troligen utlösa en djupare politisk kris. Ett militärt misslyckande kommer inte bara undergräva arméns stridsmoral men också allmänhetens förtroende för försvarsmaktens förmåga att skydda landets befolkning. Detta kan ge milisstyrkorna, shia och sunni, manöver att utvidga antipatierna mellan båda grupperna. Våldsamma sammandrabbningar, med liknande våldsinslag som kulminerade under det sekteristiskavåldet 2006/2007, om än i större omfattning, kan inte uteslutas vid den utgången. Mot bakgrund av utgången av slaget om Fallujah kan man tänka sig mer positiva scenarier. Till syvende och sist har utfallet mycket att göra med motivationen och integriteten hos de stridande.

¹¹⁷ Sarhan, A., *Iraqi forces retake al-Nasr village*, 2016-06-14

¹¹⁸ Iraqi News, *600 people flee from areas controlled by ISIS to Makhmur*, 2016-06-04

¹¹⁹ IOM Iraq, *Displacement Tracking Matrix (DTM) Round 48*, Juni 2016

3.2.6. Salah al-Din

Salah al-Din hör till de provinser som tidigast återtagits av ISF och PMU. Våldet avtog gradvis efter återtagandet av Baiji och dess oljeraffinaderi i november 2015.¹²⁰ Upprensningsaktioner har pågått utanför Samarra och i Makhoulbergen, där IS-fickor är fortsatt aktiva. Säkerhetsincidenterna präglades av en blandning av skjutningar (drive by shootings) samt sporadiska självmords- och bilbombsattacker.¹²¹ Upprensningsaktionerna intensifierades något under januari månad¹²² men dämpades under februari och mars, med fortsatt koncentration kring Hamrin- och Makhoulbergen.¹²³ I april drog IS nytta av regeringens truppförstärkning i nordost till att återinfiltrera Baiji och Tikrit. Rapporter om skottlossning, bombattacker och sammandrabbningar har förekommit.¹²⁴ Den 24 april drabbade Peshmerga och PMU-shiamiliser samman i Tuzkhurmato efter att en PMU-milis dödat en Peshmergakommandant i en granatattack mot dennes bostad.¹²⁵ Tuzkhurmato är en mångfald av kurder (51%), turkmener (36%) och araber (13%). Rädslan för motaktioner triggade igång en smärre flyktvåg till grannprovinsen Kirkuk. Läget har, efter flera avbrutna vapenvillor, åter stabiliserats.¹²⁶

Trots de senaste händelserna fortsätter internflyktingar att återvända. Salah al-Din är provinsen med det högsta antalet hemvändande internflyktingar. Över 300 000 innevånare har hittills återvänt till provinsen. Tikrit uppges vara det distrikt som tagit emot flest hemvändande flyktingar, följt av Samarra.¹²⁷

3.2.7. Södra Irak

Provinserna i södra Irak har i år varit relativt förskonade från våld och anses relativt säkra. Det våld som förekommer är ofta relaterat till kriminella gäng och stamdispyter. Företrädare för UNHCR Lifos talade med uppgav att säkerhetssituationen gradvis har försämrats. Kriminaliteten ökar sakta. Demonstrationerna och de sociala spänningarna ökar också i samma takt.¹²⁸ ISF finns i söder, men är få till antalet och det kan förklara att PMU blivit mer aktiva. Ett exempel är att en organisatör av demonstrationerna nyligen blev kidnappad.¹²⁹ Arresteringar sker dock ganska ofta, till synes flera 100 i månaden.¹³⁰ Antalet säger kanske mer om kriminalitetens utbredning än om polisens effektivitet.

¹²⁰ BBC, *Iraq troops reach Baiji oil refinery besieged by IS*, 2015-11-18

¹²¹ Wing, J., *Musings on Iraq, Violence in Iraq, Dec 2015*, 2016-01-11

¹²² Wing, J., *Musings on Iraq, Violence in Iraq, January*, 2016-02-04

¹²³ Wing, J., *Musings on Iraq, Violence in Iraq, February*, 2016-03-07, *Violence in Iraq, March 2016*, 2016-04-05,

¹²⁴ Wing, J., *Musing on Iraq, Violence in Iraq, April*, 2016-05-09

¹²⁵ ARA News, *Fighting between Kurdish Peshmerga and Shia militia could hinder war on ISIS in Iraq: UN*, 2016-04-27

¹²⁶ Lucente, A., *al-Monitor, Fleeing Tuz Khormato residents add more strain on Iraq's Kirkuk*, 2016-05-05

¹²⁷ IOM Iraq, *Displacement Tracking Matrix (DTM) Round 48*, s.11, Juni 2016

¹²⁸ Skype-möte med företrädare för UNHCR i Basra, 2016-03-15

¹²⁹ Irakforskare vid ett amerikanskt universitet, EASO-möte Irakexperter, Malta 2016-04-26

¹³⁰ OSAC, *Crime & Safety Report: Basrah*, 2016-03-10

Trots det relativa lugnet har IS attacker ökat. IS är på defensiven efter sina territoriella förluster och koncentrerar sig således allt mer på terrorattacker, huvudsakligen i huvudstaden men börjar allt mer också sätta avtryck i de södra provinserna. Provinsen Babil som tidigare använts som ”avskjutningsramp” för IS operationer mot Bagdad och Anbar har också drabbats av attacker i provinsen. I mars månad utfördes två spektakulära självmordsattacker, en mot en polisvägspärr den 6 mars¹³¹, och den andra mot ett fotbollsstadion i staden Iskandariya den 26 mars¹³². Över 30 respektive 100 dödades i attackerna. Säkerhetstyrkorna utförde massarresteringar mot ett sextiotal terrormisstänkta i april och maj.¹³³ I grannprovinsen Kerbala utsattes provinshuvudstadens centrala delar för två simultana bilbombsattacker den 7 och 8 juni, med okänt antal döda.¹³⁴

Andra provinser i södra Irak upplever större säkerhet och uppmärksammar också andra problem, som att bevara träskarabernas levnadsförhållanden.¹³⁵

Foto: Iraq Public Works News, 2016-06-12

3.2.8. Lifos sammantagna analys av säkerhetsläget

Lifos bedömer att demokratin är skör i hela Irak, men att provinserna Anbar, Bagdad, Diyala, Kirkuk, Nineva och Salah al-Din särskilt behöver bevakas ur säkerhets- och MR-synpunkt.

<http://www.iraqinews.com/iraq-war/iraqi-forces-arrest-31-wanted-persons-basra-province/>

¹³¹ Sputnik International, *At least 35 Killed in Terror Attack in Iraqi Governorate of Babil*, 2016-03-06

¹³² Al-Jawshy, O., *The New York Times*, *ISIS Suicide Bomber in Iraq Kills Dozens at Soccer Game*, 2016-03-25

¹³³ Iraq News, *Security forces arrest 21 people wanted on criminal charges in Babil*, 2016-04-13, *Security forces arrest 42 suspects in Babel province*, 2016-05-16

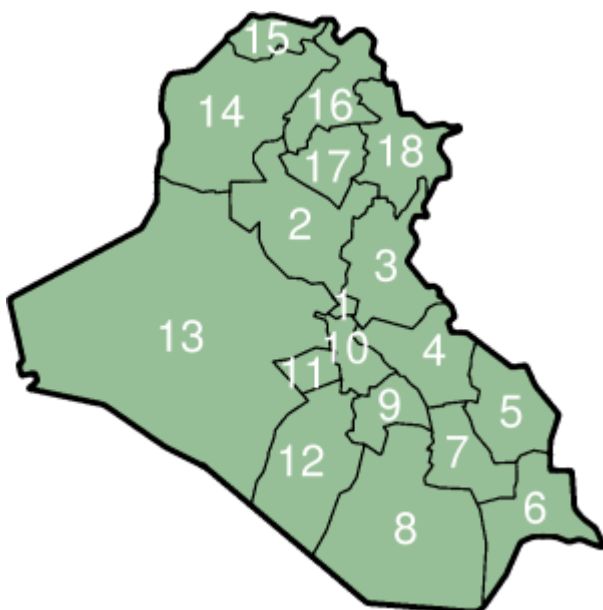
¹³⁴ Iraqi News, *Car bomb explosion Kills, wounds 38 people in central Karbala*, 2016-06-07, *ISIS claims responsibility for attack on al-Hussein Neighborhood in Karbala*, 16-06-08

¹³⁵ Iraq business news, *Iraq Asks UNESCO to Save Southern Marshes*, 2016-06-12

<http://www.iraq-businessnews.com/2016/06/12/iraq-asks-unesco-to-save-southern-marshes/>

3.2.9. Iraks provinser, en översikt¹³⁶

Irak är indelat i 18 [provinser](#) eller [guvernorat](#) (*muhafazat*, singular - *muhafazah*):

Nr	Provins	Huvudstad
1.	Bagdad (بغداد)	Bagdad
2.	Salah al-Din (الدين صلاح)	Tikrit
3.	Diyala (ديالى)	Baquba
4.	Wasit (واسط)	al-Kut
5.	Maysan (ميسان)	al-Amara
6.	Basra (البصرة)	Basra
7.	Thi Qar (ذي قار)	al-Nasiriya
8.	al-Muthanna (المتنى)	al-Samawa
9.	al-Qadisiyya (القادسية)	al-Diwaniya
10.	Babil (بابل)	al-Hilla
11.	Kerbala (كربلاء)	Karbala
12.	Najaf (النجف)	Najaf
13.	al-Anbar (الأنبار)	al-Ramadi
14.	Nineva (نينوى)	Mosul
15.	Dohuk (دهوك)	Dohuk
16.	Erbil (أربيل)	Erbil (<i>kurdiska Hewlêr</i>)
17.	Kirkuk (التاميم)	Kirkuk
18.	Suleymaniya (السليمانية)	Suleymaniya

¹³⁶ fritt efter Wikipedia, *Provinces of Iraq*, 2016-05-18

4. Konfliktens påverkan på civilbefolkningen

4.1. Civila offer

Antalet civila dödsoffer under 2015 var 17 080 enligt Iraq Body Count (IBC), en minskning från 2014 som låg på drygt 20 000 offer. I likhet med 2014 står IS bakom det största antalet inrapporterade dödsoffer under 2015. Enligt IBC ligger avrättningar bakom hälften av alla dödsfall begångna mot civilbefolkningen under 2015. IS uppges stå för majoriteten av avrättningarna, totalt 7 101, medan de resterande, 1,246, uppges ha genomförts av andra aktörer, i huvudsak de väpnadestyrkorna (t.ex. ISF, PMU).¹³⁷

Den övergripande majoriteten (90 procent) av dödsoffererna under 2015 var hemmahörande i Nineva, Anbar, Salah al-Din, Bagdad och Diyala. Nineva och Anbar står för nästan hälften av dödsoffererna 4 089 respektive 3 930. Antalet dödsoffer i Bagdad försätter på en hög nivå med 3 426 döda.¹³⁸

IBC senaste rapportering på antalet dödsoffer för 2016, t.o.m. den siste juni, är 7 000. Summariska avrättningar av civilbefolkningen utgör närmare 35 procent (totalt 2,296 personer t.o.m. den 15 juni) av det totala antalet dödsoffer under rapporteringsperioden. IS fortsätter att stå för den övergripande majoriteten av avrättningarna. De flesta avrättningar tycks ske i Mosul, Hawja och Qayyarah. IBC rapporterade ett trettiotal avrättningar begångna i Fallujah sedan offensiven började i juni.¹³⁹

4.2. Den humanitära situationen

Konflikten fortsätter att slå hårt mot civilbefolkningen. I början på året publicerade FN:s humanitära samordnare i Irak–*United Nations Office for the Coordination of Human Affairs* (OCHA) en [rapport](#) angående den humanitära situationen i landet. Enligt rapporten ska cirka 10 miljoner av landets 36 miljoner invånare vara i behov av humanitär hjälp.¹⁴⁰ En talesperson för FN:s biståndsmission i Irak, *United Nations Assistance Mission in Iraq* (UNAMI) uppgav nyligen i en intervju i al-Jazeera att siffran kan komma att stiga till 13 miljoner.¹⁴¹

Den humanitära krisen i Irak är en av de snabbast växande i världen.¹⁴² Idag finns det drygt 3,3 miljoner internflyktingar¹⁴³. De fallande oljepriserna och därmed dåliga statsfinanserna, som till stor del har gått till att finansiera de

¹³⁷ Iraq Body Count, *Iraq 2015: A Catastrophic Normal*, 2016-01-01

¹³⁸ Ibid

¹³⁹ Ibid

¹⁴⁰ United Nations Office for the Coordination of Human Affairs, *2016 Humanitarian Response Plan*, 2016-01-31

¹⁴¹ MacDiarmid, Cambell, al-Jazeera, *Iraq's humanitarian workers brace for Mosul influx*, 2016-04-16

¹⁴² United Nations Office for the Coordination of Human Affairs, *2016 Iraq Humanitarian Needs Overview*, s. 3, 2016-01-31

¹⁴³ IOM Iraq, *Displacement Tracking Matrix (DTM) Round 46*, s. 1, May 2016

militära insatserna i kampen mot IS, har gjort det svårt för värdsamhällen att tillhandahålla basala samhällstjänster, som sjukvård, bostäder och skolgång, till de växande skarorna av internflyktingar som flytt undan striderna i hemprovinserna. Även om nästan 90 procent av internflyktingarna lever utanför läger är situationen akut för många av dem. OCHA beräknar att cirka 700 000 människor är i akut behov av tak över huvudet, då dessa för närvarande bor i övergivna och ofärdiga byggnader eller temporära härbergen.¹⁴⁴

OCHA:s sammanställda översikt för humanitärt bistånd inför 2016, [2016 Iraq Humanitarian Needs Overview](#), vittnar om en växande humanitär kris. Enligt rapporten är 7,9 miljoner människor i behov av skydd undan våld och övergrepp, dels från IS men också till följd av den sociala fragmentering och diskriminering som orsakas av de sekteristiska spänningarna som råder i landet. Cirka 6,7 miljoner människor är i direkt behov av sjukvård. Hälsosektorn är hårt pressad och resurserna räcker inte till för att möta behoven. Irak har idag det högsta antalet tuberkulosfall i regionen och mässling har rapporterats i landets samtliga 18 provinser. Brist på vatten och undermåliga sanitära förhållanden försvårar levnadsförhållandena där 4,4 miljoner människor beräknas sakna direkt tillgång till vatten och sanitetstjänster.¹⁴⁵

Fattigdomen ökar, i vissa områden med 50 procent. Händelseutvecklingen på marken och den utdragna internflyktssituationen gör att alltför många befinner sig i en extremt utsatt situation, med bristande försörjningsmöjligheter, ökade priser och begränsad tillgång på livsmedel och andra förnödenheter. Konflikten hämmar den inhemska jordbruksproduktionen, som varit hämmad sedan sanktionerna och mat-för-olja-programmet på nittio-talet, och landet blir allt mer beroende av livsmedelsimporter. OCHA beräknar att drygt 4 miljoner människor är direkt beroende av matransoner. Särskilt svår är situationen i KRI-regionen. Befolkningen har ökat med 30 procent, sedan drygt en miljon flyktingar (både syrisk flyktingar och internt fördrivna) sökt skydd i regionen.¹⁴⁶

Den ökade arbetslösheten och de begränsade samhällstjänsterna sätter hård press på värdsamhällen som hyser internflyktingar. Konkurrensen om arbete och samhällstjänster bidrar till ökade spänningar och aggressioner mellan flyktingarna och lokalbefolkningen. Krisen tvingar familjer till drastiska och desperata åtgärder för sin försörjning. Exploatering, trafficking och kriminalitet växer i takt med den ökade utsattheten som många familjer befinner sig i.¹⁴⁷

Därtill saknar många internflyktingar identitets handlingar och kan således inte få ut sina matransoner på tillflyktsorterna. Många uppges ha tappat eller

¹⁴⁴ United Nations Office for the Coordination of Human Affairs, *2016 Iraq Humanitarian Needs Overview*, s. 4, 2016-01-31

¹⁴⁵ Ibid

¹⁴⁶ Ibid

¹⁴⁷ Ibid

lämnat kvar sina handlingar när de tvingats fly undan stridigheterna. Andra har blivit frångagna sina handlingar vid vägspärrarna under flykten. Uppemot 44 procent av de fördrivna familjer har minst en medlem som saknar glitliga identitetshandlingar. Arbetet med att validera och utfärda nya handlingar har satt hård press på myndigheterna och dessa internflyktingar, eftersom de berörda i många fall måste återvända till hemprovinsen för att få ut nya handlingar.¹⁴⁸ Dock upprättas nya kontor för att adressera detta problem, se Irak – Säkerhetsläget, version 2.0, s. 19. Enligt senast tillgängliga information om dessa ”alternative civil status offices” finns det ett nytt kontor i Amriyat al-Fallujah för internflyktingar från Anbar, ett i Samarra för dem från Salah al-Din och ett i Baquba för de som är kvar i Diyala. Internflyktingar från i vart fall Sheikhan- och Mosuldistrikten i Ninevaprovinserna kan få ID-kort på kontoret i Dohuk.¹⁴⁹

En företrädare för UNHCR i Irak som Lifos talat med meddelade att antalet dokumentlösa internflyktingar minskar och att den senaste vågen internflyktingar, som kommit till de södra provinserna, för det mesta har handlingar med sig.¹⁵⁰

Irakiska och internationella företrädare Lifos talat med under utredningsresan till Irak i mars i år uttryckte oro över den utdragna internflyktingssituationen och vad det lär ha till följd för den drabbade civilbefolkningen. Bland annat befarar man att internflyktingarnas inskränkta ekonomiska resurser kommer att leda till nya omflyttningar, eftersom fler inte kommer att ha råd att betala hyrorna för de tillfälliga boende de skaffat sig efter flykten. Vårdsamhällen som tidigare hyst internflyktingar har inte längre råd att inhysa flyktingarna. Företrädare för UNHCR i Bagdad som Lifos träffade i mars 2016 berättade att sunnitiska internflyktingar i Najaf som tidigare inhysts i särskilda härbärgen för shiitiska pilgrimer nu riskerar att avhysas av ägarna. Ägarna till härbärgen vill nu bereda platserna till kommande shiitiska pilgrimer som ämnar besöka de heliga platserna i Najaf under året.¹⁵¹

Företrädare för ministeriet för migration och internflykt (*Ministry for Migration and Displacement [MoMD]*) uppgav att flyktingströmmarna hade lagt sig efter den senast massflykten från Anbarprovinsen i maj 2015, men att man nu befarade en ny flyktingvåg från Anbar och Mosul med anledning av den pågående offensiven i båda provinser.¹⁵²

¹⁴⁸ Internal Displacement Monitoring Centre (IDMC), *Iraq: IDPs caught between a rock and a hard place as displacement crisis deepens*, 2015-06-30

¹⁴⁹ Wengert, G., UNHCR COI-seminarium om bl. a. Irak, Stockholm 2016-05-23, som frmhöll att förutsättningarna att få ID-kort ändras hela tiden och att de sökande måste visa upp många handlingar, bl. a. medborgarskapsbevis för att få ett nytt ID-kort.

¹⁵⁰ Skype-möte med företrädare för UNHCR Irak, 2016-03-15

¹⁵¹ Möte med företrädare UNHCR Bagdad, 2016-03-02

¹⁵² Möte med företrädare för MoMD, Bagdad 2016-03-01

Den senaste offensiven mot Anbar och Mosul har börjat generera nya flyktingarströmmar, om än på lokal nivå inom respektive provins.¹⁵³ Både FN-organisationerna och KRG är ekonomiskt pressade och har således begränsade resurser för att ta emot nya grupper internflyktingar om läget skulle trappas upp för de cirka tre miljoner människor som lever under IS-belägring i Irak idag.¹⁵⁴ Givarländerna har hittills bidragit med 75 miljoner USD av de drygt 860 miljoner USD som FN begärt för att klara krisen i Irak under 2016.¹⁵⁵ Inrese- och registreringsprocedurer för internflyktingarna till andra provinser varierar och besluten tas på provinsnivå.¹⁵⁶ Flera provinser i landet har infört restriktioner för att begränsa mottagandet av internflyktingar. Bland annat införde Bagdad sponsorkrav för internflyktingar i april 2015.¹⁵⁷ Provinser i landets södra delar, som t.ex. Kerbala har uttryckt att de inte längre har kapacitet att ta emot flera flyktingar.¹⁵⁸

4.3. Situationen för återvändande internflyktingar

Enligt IOM har över 750 000 internflyktingar återvänt mellan april 2015 och den 22 juni 2016. Majoriteten återvändande är hemmahörande i Diyala och Salah al-Din. I Anbar har drygt 130 000 återvänt.¹⁵⁹

Infrastrukturen i de drabbade områdena är i det närmaste utslagen och basala samhällstjänster har upphört. Den fluktuerande säkerhetssituationen, triggad av en ökad närvaro av miliser och kriminella grupper skapar oro och sektaristiska/etniska spänningar som kan drabba återvändande, oavsett religiös eller etnisk tillhörighet.¹⁶⁰ Ett exempel är situationen för återvändande till Jurf al-Sakhr i Babilprovinsen. Staden som tidigare kontrollerats av IS befriades av PMU-miliser i oktober 2015. Efter befrielsen evakuerades stadens cirka 70 000 invånare för minröjning. Efter avslutat arbete tilläts inte sunniaraberna återvända. Närmare 2 000 familjer är drabbade och bor kvar i Musayab i provinsens södra delar.¹⁶¹ Lokala mark- och egendomstvister har eskalerat mellan återvändande och de som valt att stanna kvar. Hemvändande internflyktingar vittnar om plundring och förstörelse av sina egendomar. Andra har hindrats från att återvända eftersom deras hem ockuperats av andra ortsbor. Ortsbor som valt att stanna kvar under IS-belägring bemöts med misstänksamhet av den hemvändande befolkningen, men även av väpnade grupper som återtagit kontrollen i

¹⁵³ MacDiarmid, Cambell, al-Jazeera, *Iraq's humanitarian workers brace for Mosul influx*, 2016-04-16

¹⁵⁴ O'Toole, Megan, al-Jazeera, *Iraq may soon reach a point beyond repair*, 2016-04-13

¹⁵⁵ MacDiarmid, Cambell, al-Jazeera, *Iraq's humanitarian workers brace for Mosul influx*, 2016-04-16

¹⁵⁶ Minority Rights Group International, *Iraq's Displacement Crisis*, March 2016, s. 19

¹⁵⁷ E-post korrespondens UNHCR Bagdad 2016-03-12

¹⁵⁸ Möte med företrädare för MoMD, Bagdad 2016-03-01

¹⁵⁹ IOM, *Displacement Tracking Matrix, Returnees, IDPs & Returnees Lists/Returnees*, Updated Jun 22, 2016, Juli 2016

¹⁶⁰ IOCHA, *Iraq: Humanitarian Snapshot (as of 22 November 2015)*, November 2015, s. 10

¹⁶¹ Minority Rights Group International, *Iraq's Displacement Crisis*, March 2016, s. 12

området.¹⁶² Styrkorna som kontrollerar de befriade områdena upprättar egna ordningsregler för lokalbefolkningen.¹⁶³ Rädsla för nya attacker från sovande celler, som i t.ex. Diyalaprovinnsen, bidrar också till styrkornas hårda inställning gentemot civilbefolkningen, som i sin tur genererar etniska och sekteristiska spänningar.¹⁶⁴

Myndigheternas insatser för att bemöta de återvändande flyktingarna är bristfälliga. Enligt en utgiven rapport från [Minority Rights Group International](#) i mars 2016 rörande flyktingkrisen i Irak, saknas både säkerhetsstrategier och beredskapsåtgärder för att ta emot hemvändande internflyktingar.¹⁶⁵ En företrädare för en irakisk NGO som Lifos/Landinfo talade med i Amman i mars i år uppgav att lokala provinsmyndigheter oftast saknar kunskap om krishantering.¹⁶⁶ Bristande ekonomiska resurser, korrupktion och ansatta lokala institutioner är andra orsaker till brister i mottagandet på återvändandeorterna.¹⁶⁷

Risk för olycks- och dödsfall och skadegörelser p.g.a. minor, IED:s m.m. i de områden som tidigare kontrollerats av IS är en annan utmaning som väntar de återvändande flyktingarna. Sanerings- och röjningsarbetet kräver omfattande och specialiserade resurser som irakiska staten inte kan tillhandahålla så som situationen ser ut.¹⁶⁸ I Anbarprovinsen har myndigheterna avrått Ramadiborna från att återvända på grund av det försenade röjningsarbetet.¹⁶⁹ Dock har nästan 84 000 återvänt.¹⁷⁰

4.4. Situationen för civilbefolkningen i IS-kontrollerade områden

I områdena under fortsatt IS kontroll förvärras situationen alltmer av den fortsatta belägringen. Civilbefolkningen saknar tillgång till humanitär hjälp och livsupphållande samhällstjänster.¹⁷¹ Minority Rights Group Internationals rapport från mars 2016 talar om svåra umbäranden för civilbefolkningen som är kvar i IS-kontrollerade områden. Restriktiva förhållningsregler praktiseras med nit, och konfiskering av bostäder och andra egendomar tillhörande lokalbefolkningen sker på regelbunden basis. De som tvångsavvisas från sina hem väljer antingen att lämna området eller söka husrum hos släkt och vänner i området.¹⁷² Det råder svår brist på mat och mediciner. En Sheikh från Albu Nimr-klanen i Anbar som

¹⁶² A.a. s. 21

¹⁶³ Möte med företrädare för en irakisk NGO, IHAO, Amman 2016-03-05

¹⁶⁴ Minority Rights Group International, *Iraq's Displacement Crisis*, March 2016, s. 23

¹⁶⁵ Ibid, s. 22

¹⁶⁶ Möte med företrädare för en irakisk NGO, *Iraqi Health Aid Organization (IHAO)*, Amman 2016-03-07

¹⁶⁷ Minority Rights Group International, *Iraq's Displacement Crisis*, March 2016, s. 22

¹⁶⁸ IOCHA, *Iraq: Humanitarian Snapshot (as of 22 November 2015)*, November 2015

¹⁶⁹ Iraqi News, *Anbar Council announces stopping return of displaced people to Ramadi*, 2016-04-25

¹⁷⁰ IOM, DTM Round 48, s. 11, juni 2016

¹⁷¹ Internal Displacement Monitoring Centre (IDMC), *Iraq: IDPs caught between a rock and a hard place as displacement crisis deepens*, 2015-06-30

¹⁷² Minority Rights Group International, *Iraq's Displacement Crisis*, March 2016

Lifos/Landinfo träffade i Amman i mars i år uppgav att en säck vete på 50 kilo som normalt kostade 20 USD såldes för 700 USD i de då av IS kontrollerade delarna av Anbar¹⁷³. Situationen för civilbefolkningen i Fallujah under IS och belägringen (som framgångsrikt avslutades vid halvårskiftet 2016) beskrevs som mycket allvarlig. Svälten skördade många civila liv. Den akuta matbristen drev familjer till massjälvmord eftersom de inte längre klarade av situationen¹⁷⁴. Civila som försökte lämna staden avrättades.¹⁷⁵ Situationen i Ninevaprovinns är även den mycket kritisk. Även där råder allvarlig brist på mat och mediciner¹⁷⁶. Personer som vägrar underställa sig IS eller vägrar delta i strid på IS sida kidnappas och dödas.¹⁷⁷ Imamer, akademiker och andra intellektuella som vägrar anpassa sig till IS dödas. Homosexuella kastas från höga byggnader.¹⁷⁸ Lärare som vägrar anpassa undervisningen till IS-läroplan avrättas¹⁷⁹. Uppemot 250 kvinnor har avrättats för att de vägrat underkasta sig IS sexslavshandel. Vissa har avrättats tillsammans med andra familjemedlemmar.¹⁸⁰

En akademiker med god kännedom om IS som Lifos träffade i Amman uppgav att IS har etablerade förbindelser inom sunniklanerna. IS ledning i Irak består till 90 procent av irakier.¹⁸¹ IS är av den anledningen mer flexibel i Irak än i Syrien. En Sheikh från Anbar uppgav att det finns IS-anhängare i de flesta sunniklanerna. Klanledarna vet oftast vem som samarbetar med IS. Unga män som valt att ansluta sig till IS har förskjutits av den egna familjen och klanen.¹⁸²

Rörelsefriheten är mycket begränsad. Skriftligt tillstånd-*fisha*-krävs för att förflytta sig utanför stadsgränsen. Personer som vill förflytta sig utanför IS-kontrollerat territorium eller mellan Mosul och Raqqa måste ha säkerhetstillstånd. Bägge tillstånden skrivs på en papperslapp, inte på färdigtryckta blanketter. En avgift måste betalas för att lämna IS-territorium, 200 USD för tillfälliga resor, 2 000 USD för att lämna permanent.¹⁸³

Vad är det för område folk lämnar? I början av 2016 var gatorna fortfarande rena och snygga. Förfallet går dock snabbt och drabbar bl. a. gator, vägar och hälsovård. Fattiga får fortfarande del av zakat, den muslimska skatten IS

¹⁷³ Möte med anonym Sheikh från Anbars Albu Nimr-klan, Amman 2016-03-06

¹⁷⁴ Asharq al-Awsat, *Mass Suicide Becomes Only Solution in Fallujah*, 2016-03-29

¹⁷⁵ Human Rights Watch, *Iraq: Fallujah Siege Starving Population*, 2016-04-07, Rudaw, *Fallujah residents trapped by ISIS and in 'terrible trouble,' UN Warns*, 2016-04-13

¹⁷⁶ al-Jaffal, Omar, al-Monitor, *Why this Iraqi City is starving*, 2016-02-19

¹⁷⁷ Minority Rights International, *Iraq's Displacement Crisis*, March 2016, s. 17

¹⁷⁸ Möte med företrädare för UNHCR Bagdad, Bagdad 2016-03-02

¹⁷⁹ Sonawane, V, International Business News (IBT), *ISIS Executes at least 250 women for Refusing 'Temporary Marriage' in Iraq's Mosul*, 2016-04-21

¹⁸⁰ Robinson, J., The Daily Mail, *ISIS execute 250 women in Mosul for refusing to become sex slaves under the group's 'sexual jihad'*, 2016-04-21

¹⁸¹ Möte med akademiker med kunskap om IS, Amman 2016-03-06

¹⁸² Möte med anonym Sheikh från Anbars Albu Nimr-klan, Amman 2016-03-06

¹⁸³ Möte med akademiker med kunskap om IS, Amman 2016-03-06

infört, mest i form av ris, mjöl och kött - okänt hur mycket. De som strider för IS har dock sedan oktober 2015 fått sin ersättning härför halverad.¹⁸⁴

5. Konfliktens påverkan på minoriteter och andra grupper

5.1. Minoritetsgrupper

Ingen befolkningsgrupp tycks ha förskonats från våldet. De flesta befolkningsgrupper är utsatta för en eller annan av konfliktens aktörer (IS, ISF, PMU, Peshmergan) och mycket beror på vem som har kontrollen i området där vederbörande bor. Omfattningen av våldet kan skilja sig liksom mönstret.

Allvarliga övergrepp fortsätter särskilt att begås i de av IS kontrollerade områdena. Religiösa helgedomar tillhörande kristna, yezidier, turkmener och Shabaker har skändats och förstörts. Bostäder som tidigare hyst Mosuls olika minoritetsgrupper står tomma. Andra har konfiskerats, ockuperats eller sålts vidare av IS.¹⁸⁵

Det lär finnas kristna kvar i Mosul. De betalar 500 USD / år i "skyddsskatt", yizya. I vart fall de som betalar skatten tvingas inte konvertera, vilket enligt sharialagen ändå inte skulle gälla kristna och judar - bokens folk.¹⁸⁶

Enligt al-Arabiya ska 200 000 kristna ha fördrivits från Ninevaprovinns när IS intog Mosul och andra städer sommaren 2014.¹⁸⁷ Omkring 125 000 sökte skydd i KRI.¹⁸⁸ Landets kristna befolkning fortsätter minska.¹⁸⁹ Mellan 250 000 – 350 000 av Iraks 1,5 miljoner kristna (innan Saddamregimens fall) uppges finnas kvar i landet idag.¹⁹⁰

Men det är inte bara i IS kontrollerade områden som kristna känner sig hotade. I Bagdad, där en stor del av det kristna samfundet finns (de flesta i Karada, Dora, Nya Bagdad och Rusafa), har kristna drabbats av den ökade våldsspiralen och kriminalitet. Kristna är inte heller förskonade från shiamilisen, och i likhet med sunnimuslimerna (se 5.3) riskerar även de att utsättas för kidnappning och utpressning. Till skillnad från i KRI tjänstgör dock kristna i polisen i Bagdad, ofta som kyrkvakter.¹⁹¹

¹⁸⁴ Ibid

¹⁸⁵ Minority Rights Group International, *No Way Home: Iraq's minorities on the verge of disappearance*, Juli 2016

¹⁸⁶ Möte med akademiker med kunskap om IS, Amman 2016-03-06

¹⁸⁷ Al-Arabiya, *Sombre Christmas for Iraq's Christians under Threat from ISIS*, 15-12-24

¹⁸⁸ Iddon,P., Rudaw, *The Death Knell of Iraq's Christian Community*, 2016-01-06,

¹⁸⁹ Griswold, E., The New York Times, *Is This the End of Christianity in the Middle East*,

¹⁹⁰ Minority Rights Group International, *Between the Millstones: The State of Iraq's Minorities since the Fall of Mosul*, s. 22, 2015-02-05, Iddon,P., Rudaw, *The Death Knell of Iraq's Christian Community*, 2016-01-06

¹⁹¹ Samtal med kristna interlokutörer i Bagdad 2016 -03-01--03

En företrädare för Bagdads kvinnoförening-*Baghdad Women's Association (BWA)*- som Lifos träffade i Bagdad i mars i år uppgav att kristna som flydde Mosul tog sig i huvudsak till Bagdad och Erbil. Andra valde att lämna landet.¹⁹² Enligt källan hyser kristna större tilltro till shiamuslimer än sunnimuslimer (av historiska skäl¹⁹³) och eftersom IS tvingat många kristna att konvertera. Sunnimuslimer har också plundrat och konfiskerat egendomar tillhörande kristna i Mosul när IS intog staden 2014¹⁹⁴.

Andra minoriteter som Kaka'i, shabaker och turkmener – åtminstone om de är shia eller icke-salafistiska sunniter – har också trakasserats och dödat av IS.¹⁹⁵

Yezidier är kanske den gruppen som drabbats hårdast av IS sedan gruppen erövrade stora delar av Nineva provinsen i juni 2014. Rapporter om övergrepp och våld fortsätter. Två företrädare för minoritetsgrupper som Lifos talade med i Bagdad i mars 2016 uppgav att uppemot 100 000 yezidier tros ha lämnat landet, och ett stort antal shabaker likaså¹⁹⁶. Företrädarna befarade att många minoriteter hemmahörande i Mosul inte kommer att återvända när området befrias från IS i rädsla för repressalier från tidigare grannar. En annan orsak är att många inte längre ser en framtid där. Källorna talade om risk för konfrontationer och hämndattacker mellan sunni- och shiaturkmener när grupperna börjar återvända till hemorterna, som t.ex. i Sinjar området.¹⁹⁷ Även yezidier vill hämnas.¹⁹⁸ I juni erkände en undersökningskommission från FN att IS-attackerna mot den yezidiska minoriteten var ett pågående folkmord¹⁹⁹.

5.2. Sunni-och Shiamuslimer

Både sunni och shiamuslimer har utsatts för våld från alla sidor av konflikten, och oftast i områden där de funnits i minoritet. I Bagdad där inga direkta strider pågår, karaktäriseras våldet av en blandning av bombattacker och andra explosioner samt kidnappningar och skjutningar och avrättningar av civila. De finns inga särskilda områden eller grupper som anses särskilt berörda, utan våldet tycks drabba både shia- och sunnimuslimer överallt i huvudstaden. Shiamuslimer blir oftast offer för bombattacker på offentliga

¹⁹² Möte med företrädare för Baghdad Women's Association (BWA), Bagdad 2016-03-03

¹⁹³ Shiiterna lär ha en föreställning om att imamen Mahdi och Jesus ska återvända tillsammans på domens dag. I tillägg slogs och dog en kristen mesopotamier med Husayn ibn Ali vid slaget om Kerbala år 680. Han konverterade och ligger begravd bredvid Ali i Kerbala. Se rapport från Migrationsverket och norska Landinfo från utredningsresa till Basra, 2012-07-03

¹⁹⁴ Möte med företrädare för BWA, Bagdad 2016 -03-03

¹⁹⁵ MRGI, *No Way Home: Iraq's minorities on the verge of disappearance*, Juli 2016

¹⁹⁶ Möte med en kristen parlamentariker och en företrädare för Minoritetsrådet, Bagdad 2016-03-01

¹⁹⁷ Ibid

¹⁹⁸ Withnall, A, Independent, *Former Isis Yazidi sex slaves take up arms for revenge, to win back Mosul and 'bring our women home'*, 2016-02-10

<http://www.independent.co.uk/news/world/middle-east/isis-yazidi-sex-slaves-take-up-arms-for-mosul-fight-to-bring-our-women-home-a6865056.html>

¹⁹⁹ Leigh, K., Wall Street Journal, *UN Says Islamic State Committing Genocide Against Yazidi Minority in Iraq and Syria*, 2016-06-16

platser, t.ex. marknader, medan sunnimuslimer arresteras, bortförs och torteras och i vissa fall avrättas. Shiamiliserna bakbinder sina offer. Andra grupper lämnar andra ”avtryck”.²⁰⁰

Misstron mot utomstående sunnimuslimer, särskilt internflyktingarna, är också stor eftersom de oftast misstänks för kopplingar till IS. Väl i Bagdad har de inga formella restriktioner i rörelsefrihet, men efter bombattentat händer det att de hotas och riskerar att skjutas. Nyligen uppmanades några internflyktingar från Ramadi att lämna Bagdad. Fem av dem kidnappades.²⁰¹ En företrädare för sunnimuslimernas *Muslim Scholar Association (MSA)* uppgav att myndigheterna i Bagdad har förbjudit alla bilar med nummerskyltar från Anbar, Salah al-Din och Nineva att komma in i staden. Sunnimuslimer stoppas och trakasseras i större utsträckningar än shiamuslimer vid vägspärrar, som bemannas av shiamiliser.²⁰² De vägspärrarna är mobila och upprättas inte på Bagdads huvudgator, där ISF bemannar vägspärrarna.²⁰³ Flera källor Lifos talade med i Amman uppgav att i vissa sunnidominerade stadsdelar i Bagdad får endast personer som är registrerade, med behörigt bostadskort, tillträde till bostadsområdet. Stadsdelarna al-Amriya, Hay Adra och Ghazaliya namngavs som exempel.²⁰⁴

Vidare har det rapporterats om att över tusen sunnimuslimer, de flesta på flykt undan stridigheterna i Anbar, försvunnit i december 2015 efter att ha bortförts av den iranskstödda Kataib Hizbollahmilisen²⁰⁵ vid al-Razzaza vägspärr, söder om Fallujah²⁰⁶. Många av de bortförda misstänkts för kopplingar till IS. Uppemot ett sextiotal uppges hittills ha frigivits efter påtryckningar från politiker och parlamentariker hemmahörande i Anbar provinsen. De frigivna förflyttades till Samarra i provinsen Salah al-Din.²⁰⁷ Rapporter från mars 2016 uppger att 12 personer dödats till följd av tortyr och att uppemot 1 400 personer fortfarande är anhållna av Kataib Hizbollah i Jurf al-Sakhr, i provinsen Babil.²⁰⁸ Sheiken från Albu Nimr-stammen som Lifos och norska Landinfo träffade i Amman menade att bortförandena hållit på sedan hösten 2015 in i januari 2016 och att vakterna

²⁰⁰ Irakforskare vid ett amerikanskt universitet, EASO-möte Irakexperter, Malta 2016-04-26

²⁰¹ Ibid

²⁰² Möte med sunniföreträdare för *Muslim Scholars Assosiation (MSA)*, Amman 2016-03-08

²⁰³ Möte med personer med god kännedom om Bagdad, Amman 2016-03-07 och Malta 2016-04-26

²⁰⁴ Möte med anonym källa med kunskap om Irak, Amman 2016-03-08, Möte med sunniföreträdare för *Muslim Scholars Assosiation (MSA)*, Amman 2016-03-08

²⁰⁵ Alhadath International Agency, *مئات الفارين من الأنبار يختفون في الرزازة.. ونواب يتهمون فصيلاً*, 2015-12-13

²⁰⁶ Möte med sunniföreträdare för *Muslim Scholars Assosiation (MSA)*, Amman 2016-03-08, Human Rights Watch, *Iraq: Protecting Civilians Key to Mosul Battle*, 2016-04-24

²⁰⁷ Iraqi Communist Party, *وساطات صعبة تحل لغز مختفي الرزازة تفضي عن الإفراج عن العشرات منهم*, 2015-12-18

²⁰⁸ Alnoor News, *السلماني: 1400 معتقلا من الرزازة محتجزين لدى فصيل مسلح في جرف الصخر*, 2016-03-17

vid vägspärren talar farsi.²⁰⁹ Andra sunniarabiska interlokutörer vi träffade i Amman, som företrädarna för Muslim Scholars Association gav exemplet att i löpet av en dag nu i januari ska 300 personer ha förts bort.²¹⁰ Enligt båda källorna betraktas sunnimuslimer av shiamiliserna som lojala med IS - även om de är offentliganställda - och IS ser de senare som fiender eftersom de arbetar för regeringen.

5.3. Kvinnor och barn

5.3.1. Kvinnor

Den utdragna konflikten i Irak påverkar kvinnorna i allt större utsträckning. Våld mot och exploatering av kvinnor ökar. De säljs t. ex. som sexslavar inom IS-kontrollerade områden och används som bytesobjekt vid stamkonflikter. Antalet kvinnor ökar också. Kvinnorna utgör nu kanske mellan 57 – 63 % av befolkningen.²¹¹

Enligt UNICEF kan det vara så många som 11 % av kvinnorna, som lever utan manligt stöd. Av dessa är 45 % änkor.²¹² Det finns enligt Ministry of Labour and Social Affairs (MoLSA) en halv miljon kvinnor i Irak utan manligt stöd. De flesta är fattiga eller tillhör minoriteter²¹³. De blir änkor när deras makar dör i strid eller sjukdom, men finner sig också ofta stå utan manligt stöd när maken flytt landet och ingen manlig släkting tar på sig det ekonomiska ansvaret för kvinnan. Särskilt yngre kvinnor, födda efter millennieskiftet tas inte tillbaka av sin familj, ofta redan tyngd av den dåliga ekonomin. Ändå skiljer sig unga kvinnor i ökande utsträckning – en ny trend, särskilt märkbar i de södra provinserna, som gått upp 70 % de senaste åren. Irak har störst andel skilsmässor av MENA-länderna. En vanlig skilsmäsoorsak är att maken blivit dövd i strid. Vid vårt samtal med företrädare för MoLSA i Bagdad nämndes PMU i sammanhanget.²¹⁴ Flera källor framhöll att barnäktenskap också ökar, särskilt bland internflyktingarna.²¹⁵ Det har blivit ett sätt att säkra att döttrarna inte faller i IS händer, och ett sätt att överleva. Flickorna får mat, men de hoppar av skolan och deras äktenskap registreras inte, vilket gör dem än mer utsatta.²¹⁶

Inte bara unga kvinnor, ofta barn mellan 12 och 18 år, och yezidiska kvinnor/flickor (se avsnitt 6.1.) har varit och är utsatta. Efterhand har det också rapporterats om sexuellt våld mot shiitiska och sunnitiska kvinnor. Som exempel nämns shiaturkmenska kvinnor kidnappade av IS i Tel Afar och sunniarabiska kvinnor, som flytt från Anbarprovinsen. Även kristna

²⁰⁹ Möte med klanledare (sheik) från Anbars Albu Nimr-stam, Amman 2016-03-06

²¹⁰ Möte med sunniföreträdare för MSA, Amman 2016-03-08

²¹¹ Möte med företrädare för Iraq Health Organization (IHAO), Amman 2016-03-07

²¹² Möte med företrädare för UNICEF, Bagdad 2016-03-02

²¹³ Möte med företrädare för Baghdad Women's Association (BWA), Bagdad 2016-03-03

²¹⁴ Möte med chefen för social forskning och stöd till kvinnor utan manligt nätverk jämte en medarbetare vid MoLSA, Bagdad 2016-03-01

²¹⁵ BWA och IHAO, Bagdad 2016-03-03 respektive Amman 2016-03-07

²¹⁶ Möte med företrädare för IHAO och BWA, Amman 2016-03-7 och Bagdad 2016-03-03

kvinnor i norra Irak har fått känna på IS-terroristernas kvinnosyn, som avviker från alla internationella konventioner.²¹⁷

En företrädare för Bagdads kvinnoförening-*Baghdad Women's Association (BWA)*- som Lifos talade med beskrev att det är väldigt svårt att få information om övergrepp begångna av IS mot kristna kvinnor. Kvinnor som flytt undan IS vågar inte tala öppet om det de har varit med om i rädsla för stigmatisering men också för att kyrkan varit förtegen om att tala om kvinnornas umbäranden²¹⁸.

Det finns halmstrån av hopp för ensamma utsatta kvinnor, inte minst för att kvinnor har blivit mindre rädda och försöker stå på egna ben. (Bl. a. anmäler de våld i hemmet till familjepolisen eller direkt till ministeriet. Det senare alternativet anses bättre för anseendet.) Utmaningarna är svåra, som att få arbete och bostad.²¹⁹ Konservativa värderingar, dålig ekonomi och säkerhetsaspekter är stora hinder på vägen mot ett tryggt liv utan manligt stöd.²²⁰

5.3.2. Barn

Den utdragna konflikten i Irak påverkar även barnen i allt större utsträckning. En hel generation irakiska barn befinner sig i riskzonen. Många är traumatiserade och utblottade till följd av konflikten som uppges ha drabbat tre miljoner barn. Undernäring, bristande sjukvård och en hårt ansatt utbildningssektor är några av konfliktens verkningar mot Iraks unga befolkning. Närmare 20 procent av barnen i skolålder – cirka två miljoner – går inte i skolan. Utanför lägren har endast 30 procent av de fördrivna barnen möjlighet att gå i skolan. Siffran för barn i läger ligger på 50 procent²²¹. Skolorna i KRI har infört tre skift för att klara av skolundervisningen på grund av det växande antalet internflyktingar, men också för att bemöta lärarbristen som har uppstått till följd av uteblivna löneutbetalningar för statsanställda²²². Skolavhopp blir allt vanligare. Barnarbete, och tidigt äktenskap samt trakasserier på väg till skolan gällande unga flickor, är de huvudsakliga orsakerna till avhopp.²²³ En annan bidragande orsak är barnrekrytering till milisstyrkorna. Det rör sig knappast om tvångsrekryteringar, men barnen rekryteras genom lock och pock, familjens acceptans och glorifierandet av striderna mot IS och den religiösa plikten att följa Sistanis fatwa. Butikerna som säljer militärprylar vid Tahrirtorget vittnar om denna glorifiering.²²⁴

²¹⁷ MRGI, *No Way Home: Iraq's minorities on the verge of disappearance*, Juli 2016

²¹⁸ Möte med företrädare för BWA, Bagdad 2016-03-03

²¹⁹ Möte med MoLSA-kvinnorna, Bagdad 2016-03-01

²²⁰ Möte med företrädare för BWA, Bagdad 2016-03-03

²²¹ United Nations Office for the Coordination of Human Affairs, *2016 Iraq Humanitarian Needs Overview*, 2016-01-31

²²² Möte med företrädare för UNICEF Bagdad, 2016-03-02

²²³ United Nations Office for the Coordination of Human Affairs, *2016 Iraq Humanitarian Needs Overview*, 2016-01-31 och UNICEF, Bagdad 2016-03-02

²²⁴ Möte med företrädare för UNICEF, Bagdad 2016-03-02

UNICEF prioriterar barnens rättigheter. I framtiden ska de flesta barn ha tillgång till rent vatten, sanitet och hälsovård. Man fokuserar på 10 provinser. Under tiden har utdelning av Lego till 150 000 barn i Irak skapat hopp.²²⁵

5.4. Palestinier

Den övergripande majoriteten av palestinier bor i Bagdad. Det rådande säkerhetsläget i Bagdad har över tid bidragit till att förvärra palestiniernas situation.

Företrädare för palestinska ambassaden i Bagdad som Lifos träffade i Bagdad i mars 2016 uppgav att situationen för palestinierna är fortsatt prekär. Antalet palestinier som är kvar i landet har minskat avsevärt, endast 5 000 palestinier finns kvar i landet. Enligt UNHCR finns det 6 188 kvar i stadsdelen Baladiyat i Bagdad²²⁶, varför det vid en tentativ uppskattning kan finnas runt 7 000 palestinier kvar i Irak²²⁷. De flesta är fattiga och har således ingen möjlighet att lämna landet. Majoriteten bor i Balidiyat, där de slipper betala hyra. Levnadsförhållandena i bostadsområdet är å andra sidan undermåliga och samhällstjänsterna begränsade. Där byggdes till exempel 48 lägenheter i 16 byggnader på 70-talet. De har inte renoverats sedan dess.²²⁸ Irakiska myndigheter har tidigare bett UNHCR om bidrag till att rusta upp bostadsområdet men organisationen har avböjt av ekonomiska skäl.²²⁹

Enligt palestinska ambassaden finns det 120 palestinska familjer kvar i Mosul som inte kan lämna staden. Ambassaden har bistått dem med pengar men deras situation uppges vara fortsatt svår. Mellan 20 till 25 familjer lyckades fly till Erbil. Enligt ambassaden har palestinier goda relationer med kurder. Trots det anser ambassaden att palestiniernas möjlighet att bo kvar i KRI inte kommer att lösa deras framtida situation.²³⁰

²²⁵ Ibid

²²⁶ Wengert, G, UNHCR-seminariet i Stockholm 2016-05-23

²²⁷ Lifos uppskattning

²²⁸ Möte med företrädare för palestinska ambassaden i Bagdad, Bagdad 2016-03-03

²²⁹ Möte med företrädare för UNHCR Bagdad, Bagdad 2016-03-02

²³⁰ Möte med företrädare för palestinska ambassaden i Bagdad, Bagdad 2016-03-03

6. Källor

6.1. Elektroniska källor

- Adel, L., Iraqi News, *Security Forces discover cache north of Baquba*, 2016-02-08, <http://www.iraqinews.com/iraq-war/security-forces-discover-ieds-cache-north-of-baquba/>
- Adel, L., Iraqi News, *Armed attacks kills one of al-Hashd al-Shabi members northwest of Baquba*, 2016-03-06, <http://www.iraqinews.com/iraq-war/armed-attack-kills-one-al-hashd-al-shaabi-members-northwest-baquba/>
- Adel, L., Iraqi News, *11 ISIS militants Killed, injured in security operations in Muqtadiyah District*, 2016-03-12, <http://www.iraqinews.com/iraq-war/11isis-militants-killed-injured-security-operation-muqadiyah-district/>
- Adel, L., Iraqi News, *Security forces found ammunition cache northeast of Baquba*, 2016-04-02, <http://www.iraqinews.com/iraq-war/security-forces-found-ammunition-cache-10-ieds-dismantled-northeast-baquba/>
- Adel, L., Iraqi News, *Police forces arrest wanted people n charges of terrorism in Diyala*, 2016-04-04, <http://www.iraqinews.com/iraq-war/police-forces-arrest-wanted-people-charges-terrorism-diyala/>
- Adel, L., Iraqi News, *Security forces arrest 2 “terrorists” in Diyala, IED dismantled*, 2016-04-12, <http://www.iraqinews.com/iraq-war/security-forces-arrest-2-terrorists-diyala-ied-dismantled/>
- Adel, L., Iraqi News *Security forces arrest 2 people on charges if terrorism in Diyala*, 2016-04-16, <http://www.iraqinews.com/iraq-war/security-forces-arrest-2-people-charges-terrorism-diyala/>
- Adel, L., Iraqi News, *Sniper Kills member in al-Hashd al-Asha`ri northeast of Baqubah*, 2016-04-17, <http://www.iraqinews.com/iraq-war/sniper-kills-member-al-hashd-al-ashari-northeast-baqubah/>
- Adel, L., Iraqi News, *Diyala police found explosives cache northeast if Baqubah*, 2016-04-20, <http://www.iraqinews.com/iraq-war/diyala-police-founds-explosives-cache-northeast-baqubah/>
- Adel, L., Iraqi News, *Armed attacks kills, wounds 3 police elements east of Abbara vicinity*, 2016-04-21, <http://www.iraqinews.com/iraq-war/armed-attack-kills-wounds-3-police-elements-east-abbara-vicinity/>
- Adel, L., Iraqi News, *Terrorist involved in killings of 13 soldiers in camp Speicher arrested in Diyala*, 2016-04-21, <http://www.iraqinews.com/iraq-war/terrorist-involved-killing-13-soldiers-camp-speicher-massacre-arrested-diyala/>
- Adel, L., Iraqi News, *Tigris Operations announces finding ISIS main Weapons in Diyala*, 2016-04-25, <http://www.iraqinews.com/iraq-war/tigris-operations-announces-finding-isis-mail-weapons-cache-diyala/>
- Adel, L., Iraqi News, *Security forces find secret IEDs hideout northeast of Baqubah*, 2016-04-28, <http://www.iraqinews.com/iraq-war/security-forces-find-secret-ieds-hideout-northeast-baqubah/>
- Adel, L., Iraqi News, *Sources:ISIS kills army officer, wounds 2 soldiers north of Baqubah*, 2016-05-03, <http://www.iraqinews.com/iraq-war/source-isis-kills-army-officer-wounds-2-soldiers-north-baqubah/>
- Adel, L., Iraqi News, *Diyala police seizes ISIS strategic cache near Baqubah*, 2016-05-14, <http://www.iraqinews.com/iraq-war/tigris-operations-announces-finding-isis-mail-weapons-cache-diyala/>
- Adel, L., Iraqi News, *Bomb blast kills, wounds 2 soldiers northeast of Baqubah*, 2016-05-19, <http://www.iraqinews.com/iraq-war/bomb-blast-kills-wounds-2-soldiers-northeast-baqubah/>
- Adel, L., Iraqi News, *Bomb blast wound member of al-Hashd al-Shaabi northeast of Baqubah*, 2016-05-26, <http://www.iraqinews.com/iraq-war/bomb-blast-wounds-member-al-hashd-al-shaabi-northeast-baqubah/>
- Muqtadiya suicide bombings kills, wounds 42 people northeast of Baqubah*, 2016-05-29, <http://www.iraqinews.com/iraq-war/muqadiyah-suicide-bombing-kills-wounds-42-people-northeast-baqubah/>

- Adel, L., Iraqi News, *Unidentified gunmen kill army men and their families in northern Baghdad*, 2016-06-11, <http://www.iraqinews.com/iraq-war/unidentified-gunmen-guns-down-army-men-northern-baghdad/>
- Adel, L., Iraqi News, *Sadr calls to Postpone demonstrations until after Ramadan*, 2016-06-11, <http://www.iraqinews.com/baghdad-politics/sadr-calls-postpone-demonstrations-ramadan/>
- Adel, L., Iraqi News, *Mukdadiyah Council calls government to send reinforcements*, 2016-06-12, <http://www.iraqinews.com/baghdad-politics/mukdadiyah-council-calls-local-central-government-send-extra-security-forces/>
- al-Arabiya, *Somber Christmas for Iraq's Christians under Threat from ISIS*, 2015-12-24, <http://english.alarabiya.net/en/perspective/features/2015/12/24/Somber-Christmas-for-Iraqs-Christians-under-threat-from-Islamic-State.html>
- al Arabiya, *As Iraq Fights ISIS, violence rises in Shiite south*, 2016-01-09, <http://english.alarabiya.net/en/perspective/features/2016/01/09/As-Iraq-fights-ISIS-violence-rises-in-Shiite-south.html>
- Al-Arabiya, *Iraqis end Green Zone protests after issuing demands*, 2016-05-02, <http://english.alarabiya.net/en/News/middle-east/2016/05/02/Iraqis-end-Green-Zone-protests-after-issuing-demands.html>
- Alhadath International Agency, *مئات الفارين من الأنبار يختفون في الرزازة.. ونواب يتهمون فصيلاً*, 2015-12-13, <http://alhadathpcnews.net/?p=35380&>
- Aljazeera, *Suicide car bomb attack hits Iraq's Erbil*, 2014-11-19, <http://www.aljazeera.com/news/middleeast/2014/11/deadly-car-bomb-hits-iraq-erbil-2014111992353562885.html>
- Aljazeera, *Iraqi forces intensify assault against ISIL in Fallujah*, 2016-05-31, <http://www.aljazeera.com/news/2016/05/iraqi-army-launches-assault-isil-fallujah-160530053337977.html>
- Aljazeera, *UN: up to 90,000 civilians inside ISIS-held Fallujah*, 2016-06-08, <http://www.aljazeera.com/news/2016/06/90000-civilians-fallujah-160608163552169.html>
- Al-Jaffal, O., al-Monitor, *Why this Iraqi City is starving*, 2016-02-19
- Al-Jaffal, O., al-Monitor, *Are Iraq's politicians to blame for Baghdad terror attacks?*, 2016-05-16, <http://www.al-monitor.com/pulse/originals/2016/05/iraq-baghdad-bombings-political-crisis.html>
- Al-Jawoshy, O., The New York Times, *ISIS Suicide Bomber in Iraq Kills Dozens at Soccer Game*, 2016-03-25, http://www.nytimes.com/2016/03/26/world/middleeast/iraq-isis-bombing.html?_r=0
- Al-Jawoshy, O. & Hassan, F., The New York Times, *Iraqi protesters clash with Troops in Baghdad's Green Zone*, 2016-05-20, <http://www.nytimes.com/2016/05/21/world/middleeast/baghdad-iraq-green-zone-protests.html>
- Al-Kadhimi, al-Monitor, *Diyala attacks follow old Zaqawi terror strategy*, 2016-02-03, <http://www.al-monitor.com/pulse/originals/2016/02/iraq-sunni-shiite-conflict-diyala-isis-benefits.html>
- Al-Khalidi, S., Reuters, *IMF agrees \$5.4 billion standby loan for Iraq*, 2016-05-19, <http://www.reuters.com/article/us-iraq-imf-deal-idUSKCN0YA280>
- Al-Khateeb, L., The National Interest, *Mismanagement is killing Iraq*, 2016-04-30, <http://nationalinterest.org/feature/mismanagement-killing-iraq-15991>
- Al-Marashi, I., al-Jazeera, *How Iraq recaptured Ramadi and why it matters*, 2016-01-03, <http://www.aljazeera.com/indepth/opinion/2016/01/iraq-recaptured-ramadi-matters-160103061219164.html>
- al-Monitor, *Will Iraqi government employees face more wage cuts in 2016*, 2016-02-23, <http://www.al-monitor.com/pulse/originals/2016/02/iraq-government-cut-civil-servants-salaries.html>
- Al-Monitor, *Safe corridor allows 4,000 to flee Iraq's Fallujah*, 2016-06-12, <http://www.al-monitor.com/pulse/afp/2016/06/iraq-conflict-fallujah-displaced.html>
- Al-Mukhtar, S., The New York Times, *A week of Terror Attacks in Baghdad That Killed Hundreds*, 2016-05-18, http://www.nytimes.com/interactive/2016/05/18/world/middleeast/baghdad-attacks-isis-map.html?_r=0

Alnoor News, السلماني: 1400 معتقلا من الرزااة محتجزين لدى فصيل مسلح في جرف الصخر, 2016-03-17, <http://alnoornews.net/index.php/2013-02-08-18-59-29/item/32190-%D8%A7%D9%84%D8%B3%D9%84%D9%85%D8%A7%D9%86%D9%8A-1400-%D9%85%D8%B9%D8%AA%D9%82%D9%84%D8%A7-%D9%85%D9%86-%D8%A7%D9%84%D8%B1%D8%B2%D8%A7%D8%B2%D8%A9-%D9%85%D8%AD%D8%AA%D8%AC%D8%B2%D9%8A%D9%86-%D9%84%D8%AF%D9%89-%D9%81%D8%B5%D9%8A%D9%84-%D9%85%D8%B3%D9%84%D8%AD-%D9%81%D9%8A-%D8%AC%D8%B1%D9%81-%D8%A7%D9%84%D8%B5%D8%AE%D8%B1>

Amnesty International (AI), *Banished and dispossessed, January 2016, Forced displacement and deliberate destruction in northern Iraq* <http://www.amnestyusa.org/research/reports/banished-and-dispossessed-forced-displacement-and-deliberate-destruction-in-northern-iraq>

Anagnostos, E., Martin P., Institution for the Study of War (ISW), *Kurdish Objectives in Iraq's Political Crises*, 2016-05-21, http://iswresearch.blogspot.se/2016/05/kurdish-objectives-in-iraqs-political.html?utm_source=Kurdish+Objectives+in+Iraq's+Political+Crisis&utm_campaign=Kurdish+Objectives+in+Iraq's+Political+Crisis&utm_medium=email

Anagnostos, E., Institute for the Study of War, *Fallujah Control of Terrain Map: June 17, 2016*, 2016-06-17, <http://iswresearch.blogspot.se/2016/06/fallujah-control-of-terrain-map-june-17.html>

ARA News, *Fighting between Kurdish Peshmerga and Shia militia could hinder war on ISIS in Iraq: UN*, 2016-04-27, <http://aranews.net/2016/04/diplomats-call-end-fighting-clashes-continues-kurds-shia-paramilitary-groups/>

Arango, T., The New York Times, *Battered by War, Iraq Now faces Calamity from dropping Oil prices*, 2016-01-31, http://www.nytimes.com/2016/02/01/world/middleeast/battered-by-war-iraq-now-faces-calamity-from-dropping-oil-prices.html?_r=2

Asharq al-Awsat, *Mass Suicide Becomes Only Solution in Fallujah*, 2016-03-29, <http://english.aawsat.com/2016/03/article55348992/mass-suicide-becomes-only-solution-in-fallujah>

Asia News.it, Auxiliary Bishop of Baghdad: Christian properties targeted by criminals, government and police weak, 2016-02-09 <http://www.asianews.it/news-en/Auxiliary-Bishop-of-Baghdad-Christian-properties-targeted-by-criminals-government-and-police-weak-36635.html>

<http://www.bbc.com/news/world-middle-east-32831854>

BBC News, *Iraq reforms: Parliament backs PM Haidar al-Abadi's plan*, 2015-08-11, <http://www.bbc.com/news/world-middle-east-33861080>

BBC News, *Iraq troops reach Baiji oil refinery besieged by IS*, 2015-11-18 <http://www.bbc.com/news/world-middle-east-30103392>

BBC News, *Iraq conflict: Shia 'reprisals' after bomb kills 20 in café*, 2016-01-12, <http://www.bbc.com/news/world-middle-east-35290903>

BBC News, *Iraq crisis: Suicide bomb kills 38 at Shia funeral*, 2016-02-29, <http://www.bbc.com/news/world-middle-east-35690823>

BBC News, *IS Conflict: Fallujah detainees 'tortured by Shia militias'*, 2016-06-06, <http://www.bbc.com/news/world-middle-east-36458954>

Bloomberg, *Iraq Plans Unprecedented Pay Cuts as financial Crisis Deepens*, 2015-10-28 <http://www.bloomberg.com/news/articles/2015-10-28/iraq-plans-unprecedented-pay-cuts-as-financial-crisis-deepens>

Daily Mail, *IS has lost nearly half the area it once claimed in Iraq: Pentagon*, 2016-05-17, <http://www.dailymail.co.uk/wires/afp/article-3593526/IS-lost-nearly-half-area-claimed-Iraq-Pentagon.html>

<http://www.independent.co.uk/news/world/middle-east/isis-kidnaps-up-to-500-children-in-iraq-to-use-as-suicide-bombers-and-child-soldiers-10288989.html>

El-Ghobashy, T., Ghassan, H. The Wall Street Journal, *Iraqi Forces Extend Control in Fallujah*, 2016-06-19, <http://www.wsj.com/articles/iraqi-forces-extend-control-in-fallujah-1466364615>

Fars News Agency, *Fallujah Refugees: ISIL Starving Civilians to Force Joining Militants*, 2016-06-08, <http://en.farsnews.com/newstext.aspx?nn=13950319000519>

- Finish Immigration Service, Country Information Service, *Security Situation in Baghdad- The Shia Militias*, 2015-04-29, http://www.google.se/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=2&ved=0ahUKEwiJ2sHs0tvKAhVHVYwKHSW_AKIQFggiMAE&url=http%3A%2F%2Fwww.migri.fi%2Fdo wnload%2F61225_Security_Situation_in_Baghdad_-_The_Shia_Militias_29.4.2015.pdf%3F69658dcb1606d388&usg=AFQjCNE1GOOrnIwK M3nBNtCY3wiUr1lnTQ
- Griswold, E., The New York Times, *Is This the End of Christianity in the Middle East*, <http://www.nytimes.com/2015/07/26/magazine/is-this-the-end-of-christianity-in-the-middle-east.html>
- Hameed, S., Reuters, *Sadr supporters rally in Baghdad, Press Abadi to form new cabinet*, 2016-03-11, <http://www.reuters.com/article/us-mideast-crisis-iraq-politics-cabinet-idUSKCN0WD1JO>
- Human Rights Watch, *Iraq: Fallujah Siege Starving Population*, 2016-04-07, <https://www.hrw.org/news/2016/04/07/iraq-fallujah-siege-starving-population>
- Human Rights Watch, *Iraq: Protecting Civilians Key to Mosul Battle*, 2016-04-24, <https://www.hrw.org/news/2016/04/24/iraq-protecting-civilians-key-mosul-battle>
- Iddon, P., Rudaw, *The Death Knell of Iraq's Christian Community*, 2016-01-06, <http://rudaw.net/english/middleeast/iraq/06012016>
- IOM, *A Preliminary Assessment of Housing, Land and Property Right Issues Caused by the Current Displacement Crises in Iraq*, 2015-09-09,
- IOM Iraq, *Displacement Tracking Matrix, DTM Round 42 April 2016*, April 2016, <http://iomiraq.net/dtm-page>
- IOM, *Displacement Tracking Matrix, Returnees*, April 2016, <http://iraqdtm.iom.int/ReturneeML.aspx>
- IOM Iraq, *Displacement Tracking Matrix (DTM) Round 48, June 2016*, <http://iomiraq.net/dtm-page>
- IOM, *Displacement Tracking Matrix, Returnees, IDPs & Returnees Lists/Returnees, Updated Jun 08, 2016*, June 2016, <http://iraqdtm.iom.int/ReturneeML.aspx>
- Institute for the Study of War (ISW), *Iraq Situation report: April 26 – May 10, 2016*, 2016-05-10, http://iswresearch.blogspot.se/2016/05/iraq-situation-report-april-26-may-10.html?utm_source=Iraq+Situation+Report:+April+26+-+May+10,+2016&utm_campaign=ISW+Tracking+of+Iraq's+2016+Political+Crisis&utm_medium=email
- Institute for the Study of War (ISW), *Iraq situation Report: June 1-7, 2016*, 2016-06-07, <https://3.bp.blogspot.com/-DbHnmbuDIDE/V1dPp52ELkI/AAAAAAAAAG58/gUI5Dst7g3orYtjYIVm2-8YHM17RVY6GwCLcB/s1600/iraq%2BSITREP%2B2016-06-07%2BHIGH-01-01.png>
- ISW, *Iraq Situation Report: June 21 – 28, 2016*, 2016-06-28, <http://iswresearch.blogspot.se/2016/06/iraq-situation-report-june-21-28-2016.htm>
- Internal Displacement Monitoring Centre (IDMC), *Iraq: IDPs caught between a rock and a hard place as displacement crisis deepens*, 2015-06-30, <http://www.internal-displacement.org/middle-east-and-north-africa/iraq/2015/iraq-idps-caught-between-a-rock-and-a-hard-place-as-displacement-crisis-deepens>
- Iraq Body Count, *Iraq 2015: A Catastrophic Normal*, 2016-01-01 m.m. <https://www.iraqbodycount.org/analysis/numbers/2015/>
- Iraq Body Count (IBC), *Recent Events*, <https://www.iraqbodycount.org/database/recent/1/>
- Iraqi Communist Party, *وساطات صعبه تحل لغز مختطف الرزازة تقضى عن الافراج عن العشرات منهم*, 2015-12-18, <http://www.iraqicp.com/index.php/sections/news/38254-2016-01-18-09-58-45>
- Iraqi News, *Abadi sends armored forces to Basra to end tribal conflicts*, 2016-01-13, <http://www.iraqinews.com/iraq-war/armored-forces-arrives-to-basra-by-order-from-abadi/>
- Iraqi News, *Security forces arrest 21 people wanted on criminal charges in Babil*, 2016-04-13, <http://www.iraqinews.com/features/security-forces-arrest-21-people-wanted-criminal-charges-babil/>
- Iraqi News, *Anbar Council announces stopping return of displaced people to Ramadi*, 2016-04-25, <http://www.iraqinews.com/features/anbar-council-announces-stopping-return-displaced-people-ramadi/>
- Iraqi News, *Security forces arrest 42 suspects in Babel province*, 2016-05-16, <http://www.iraqinews.com/iraq-war/security-forces-arrest-42-suspects-babel-province/>

- Iraqi News, *600 people flee from areas controlled by ISIS to Makhmur*, 2016-06-04, <http://www.iraqinews.com/iraq-war/600-people-flee-areas-controlled-isis-makhmur/>
- Iraqi News, *Karhut calls Abadi to withdraw al-Hashd al-Sha'abi militia from Fallujah*, 2016-06-07, <http://www.iraqinews.com/baghdad-politics/karhut-calls-abadi-withdraw-al-hashd-al-shaabi-fallujah/>
- Iraqi News, *Car bomb explosion Kills, wounds 38 people in central Karbala*, 2016-06-07, <http://www.iraqinews.com/iraq-war/car-bomb-explosion-kills-wounds-38-people-central-karbala/>
- Iraqi News, *ISIS claims responsibility for attack on al-Hussein Neighborhood in Karbala*, 2016-06-08, <http://www.iraqinews.com/iraq-war/isis-claims-responsibility-attack-al-hussein-neighborhood-karbala/>
- Iraqi News, *Suicide bombing in northern Baghdad, 14 casualties*, 2016-06-10, <http://www.iraqinews.com/iraq-war/suicide-bombing-northern-baghdad-14-casualties/>
- Iraqi News, *Bomb explosion kills 1 person wounds 8 others in southern Baghdad*, 2016-06-11, <http://www.iraqinews.com/iraq-war/bomb-explosion-kills-1-person-wounds-8-others-southern-baghdad/>
- Iraqi News, *7 people killed, wounded in bomb blast southwest of Baghdad*, 2016-06-12, <http://www.iraqinews.com/iraq-war/7-people-killed-wounded-bomb-blast-southwest-baghdad/>
- Iraqi News, *Defense Minister announces launching operations to free Qayyarah, Salahuddin*, 2016-06-18, <http://www.iraqinews.com/iraq-war/defense-minister-announces-launching-operation-free-qayyarah-salahuddin/>
- Iraqi News, *Suicide bombing at south of Baghdad kills 4 and injures 5*, 2016-06-21, <http://www.iraqinews.com/features/suicide-bombing-kills-south-baghdad-kills-4-injures-5/>
- Iraqi News, *Armed attack in south of Baghdad, seven casualties*, 2016-06-21, <http://www.iraqinews.com/iraq-war/armed-attack-south-baghdad-seven-casualties/>
- Knights, M., The Washington Institute for Near East Policy, *A New Formula in the Battle for Fallujah*, 2016-05-25, <http://www.washingtoninstitute.org/policy-analysis/view/a-new-formula-in-the-battle-for-fallujah>
- Kurdish Daily News, *Southern Iraq Bypassing Kurdistan in Democracy*, 2015-04-17 <http://kurdishdailynews.org/2015/04/17/michael-rubin-southern-iraq-bypassing-kurdistan-in-democracy/>
- Landinfo, *Irak: Sikkerhet og intern fordrevne i Anbar provins*, 2015-03-03, <http://lifosintern.migrationsverket.se/dokument?documentSummaryId=34489>
- Landinfo, *Irak: Sikkerhet og intern fordrevne i Salahaddin provins*, 2015-03-16, <http://lifosintern.migrationsverket.se/dokument?documentSummaryId=34488>
- Landinfo, *Irak: Bagdad-sikkerhetssituasjonen per februar 2015*, 2015-02-13, <http://lifosintern.migrationsverket.se/dokument?documentSummaryId=34486>
- Landinfo, *Irak: Sikkerhetssituasjon og internflyktninger i Diyala, april 2015*, 2015-04-24, <http://www.landinfo.no/id/494>
- Landinfo, *Irak: Sikkerhetssituasjon og internt fordrevne i Kirkuk provins - mai/juni 2015*, 2015-07-02, <http://www.landinfo.no/id/494>
- Landinfo, *Situasjonen i Kirkuk etter juli 2015*, 2016-03-18, <http://lifosintern.migrationsverket.se/dokument?documentSummaryId=36938>
- Leigh, K., Wall Street Journal, *UN Says Islamic State Committing Genocide Against Yazidi Minority in Iraq and Syria*, 2016-06-16, <http://www.wsj.com/articles/u-n-says-islamic-state-committing-genocide-against-yazidi-minority-in-iraq-and-syria-1466104934>
- Lifos, *Temarapport; Palestiner i Bagdad*, 2015-09-20, <http://lifosintern.migrationsverket.se/dokument?documentSummaryId=35734>
- Lucente, A., al-Monitor, *Fleeing Tuz Khormato residents add more strain on Iraq's Kirkuk*, 2016-05-05, <http://www.al-monitor.com/pulse/originals/2016/05/tuz-khormato-residents-displaced-fighting-renewed-peshmerga.html>
- MacDiarmid, C., al-Jazeera, *Iraq's humanitarian workers brace for Mosul influx*, 2016-04-16, <http://www.aljazeera.com/news/2016/04/iraq-humanitarian-workers-brace-mosul-influx-160410105114219.html>
- Mamoun, A., Iraqi News, *11 ISIS militants killed, injured in security operation in Muqtadiyah District*, 2016-03-15, <http://www.iraqinews.com/iraq-war/11-isis-militants-killed-injured-security-operation-muqtadiyah-district/>

- Mansour, R. Jabar, F.A., Carnegie Endowment for International Peace, *Abadi's gamble with Technocracy*, 2016-04-26, http://carnegieendowment.org/syriaincrisis/?fa=63447&utm_source=Sailthru&utm_medium=email&utm_campaign=New%20Campaign&utm_term=%2AMideast%20Brief
- Martin, P., Institute for the Study of War (ISW), *Iraq Situation Reports 24 April-May 10, 2016*, 2016-05-01, <http://iswresearch.blogspot.se/2016/05/iraq-situation-report-april-26-may-10.html>
- Martin, P., Institute for the Study of War, *ISIS's Explosive Attacks in the Greater Bagdad Area: April 4-May 11, 2016*, 2016-05-11, <http://post.understandingwar.org/backgrounder/isiss-explosive-attacks-greater-baghdad-area-april-4-may-11-2016>
- Martin, P., Institute for the Study of War (ISW), *Iraq Control f Terrain Map: May 23, 2016*, 2016-05-23, http://understandingwar.org/backgrounder/iraq-control-terrain-map-may-23-2016?utm_source=Iraq+Control+of+Terrain+Map%3A+May+23%2C+2016&utm_campaign=Kurdish+Objectives+in+Iraq%27s+Political+Crisis&utm_medium=email
- Martin, P., The Institute for the Study of War, *Fallujah Control of Terrain Map: May 31, 2016*, 2016-05-31, http://understandingwar.org/backgrounder/fallujah-control-terrain-map-may-31-2016?utm_source=The+Campaign+for+Fallujah%3A+May+31%2C+2016&utm_campaign=The+Campaign+for+Fallujah%3A+May+31%2C+2016&utm_medium=email
- Martin, P., Institute for the Study of War (ISW), *Iraq Situation Report: May 24 – June 1, 2016*, 2016-06-01, <http://iswresearch.blogspot.se/2016/06/iraq-situation-report-may-24-june-1-2016.html>
- Martin, P., Institute for the Study of War (ISW), *Iraq Situation Report: June 8-13, 2016*, 2016-06-13, <https://4.bp.blogspot.com/-HR9TFwTixNU/V18HulgAQoI/AAAAAAAAHAQ/Se9iisg2qsYMFoNMzGvKWWXpelJUACLcB/s1600/iraq%2BSITREP%2B2016-06-13%2BHIGH-01.png>
- Martin, P., Institute for the Study of War (ISW), *Iraq Situation Report June: 14-20, 2016*, 2016-06-20, <http://iswresearch.blogspot.se/2016/06/iraq-situation-report-june-14-20-2016.html>
- Middle East Eye, '300 civilians executed' by Iraqi militias during Fallujah fighting: Activists, 2016-06-07, <http://www.middleeasteye.net/news/shia-militias-accused-torturing-sunni-civilians-near-fallujah-1366057542>
- Minority Rights Group International, *Between the Millstones: The State of Iraq's Minorities Since the Fall of Mosul*, 2015-02-05, <http://www.google.se/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=10&ved=0ahUKEwiDx-N09vKAhUBDiwKHXM0AE8QFghlMAk&url=http%3A%2F%2Funpo.org%2Fdownload%2F1271.pdf&usq=AFOjCNGbSxkq1X5xd-2L13R-d3fXfTsfyw>
- Minority Rights Group International, *Iraq's Displacement Crisis*, 2016-04-13, <http://minorityrights.org/publications/iraqs-displacement-crisis-security-and-protection/>
- Morris, L., The Washington Post, *Report: Kurds displacing Arabs in Iraq in what could be 'war crimes'*, 2016-01-19, https://www.washingtonpost.com/world/middle-east/report-kurds-displacing-arabs-in-iraq-in-what-could-be-war-crimes/2016/01/19/d864e87c-bee9-11e5-98c8-7fab78677d51_story.html
- Mukhtar, S., The New York Times, *A week of Terror Attacks in Baghdad That Killed Hundreds*, 2016-05-18, http://www.nytimes.com/interactive/2016/05/18/world/middleeast/baghdad-attacks-isis-map.html?_r=0
- Musing on Iraq, *Iraq's Diyala Province An insurgent Stronghold*, 2016-02-02, <http://musingsoniraq.blogspot.se/2015/02/iraqs-diyala-province-insurgent.html>
- Neuhof, F., Deutsche Welle (DW), *Iraqi army failings cast doubt on Mosul offensive*, 2016-04-01, <http://www.dw.com/en/iraqi-army-failings-cast-doubt-on-mosul-offensive/a-19158795>
- Neuhof, F., The National, *Iraqi army launches fresh offensive against ISIL-held Mosul*, 2016-06-12, <http://www.thenational.ae/world/middle-east/iraqi-army-launches-fresh-offensive-against-isil-held-mosul>

Al-Khatib, A., Niqash, Post-Islamic State Problems: Diyala Province Undergoing Violent Ethnic and Secterian Cleansing, 2016-01-28,

<http://www.niqash.org/en/articles/security/5202/>

OSAC, *Crime & Safety Report: Basrah*, 2016-03-10

reporty<https://www.osac.gov/pages/ContentReportDetails.aspx?cid=19258>

O'Toole, Megan, al-Jazeera, *Iraq may soon reach a point beyond repair*, 2016-04-13,

<http://www.aljazeera.com/news/2016/04/reach-point-repair-160411130748965.html>

Paton, C., International Business Times, *ISIS in Iraq: Daesh holding 3.500 predominantly sex slaves in its Iraqi territories*, 2016-01-19, <http://www.ibtimes.co.uk/isis-iraq-daesh-holding-3500-yazidi-sex-slaves-its-iraqi-territories-1538792>

Pollack, K.M., Brookings Institution, *Iraq Situation Report, Part III: Kurdistan*, 2016-03-30, <http://www.brookings.edu/blogs/markaz/posts/2016/03/30-iraq-situation-report-kurdistan-pollack>

Porter, T., International Business Times (IBT), *Battle for Fallujah: Isis fighters use food to lure starving civilians to enlist*, 2016-06-07, <http://www.ibtimes.co.uk/battle-fallujah-isis-fighters-use-food-lure-starving-civilians-enlist-1564169>

Raheem, K. & Kalin, S., Reuters, *Protestors storm Baghdad's Green Zone again, Dozens hurt*, 2016-05-20, <http://www.reuters.com/article/us-mideast-crisis-iraq-protests-idUSKCN0YB205>

<http://lifosintern.migrationsverket.se/dokument?documentSummaryId=35741>

Rasheed, A. & Raheem, K., Reuters, *Four killed, 90 injured in Baghdad's Green Zone Riots:hospitals*, 2016-05-21, <http://www.reuters.com/article/us-mideast-iraq-protests-idUSKCN0YC07M>

Rashid, A., Reuters, *Baghdad bombings kill 25 as Falluja siege continues*, 2016-06-09, <http://ca.reuters.com/article/topNews/idCAKCN0YV0K6>

Robinson, J., The Daily Mail, *ISIS execute 250 women in Mosul for refusing to become sex slaves under the group's 'sexual jihad'*, 2016-04-21,

<http://www.dailymail.co.uk/news/article-3549668/ISIS-execute-250-women-Mosul-refusing-sex-slaves-group-s-sexual-jihad.html>

Rudaw, *Fallujah residents trapped by ISIS and in 'terrible trouble,' UN Warns*, 2016-04-13, <https://www.hrw.org/news/2016/04/07/iraq-fallujah-siege-starving-population>

Rudaw, *Bashir village liberated of ISIS; Peshmerga, Shiite Hashd forces in control*, 2016-05-01, <http://rudaw.net/english/kurdistan/010520161>

Rudaw, *Rival Kurdistan Region parties sign deal to end political stalemate, develop relations*, 2016-05-17, <http://rudaw.net/english/kurdistan/170520163>

Saadoun, M., al-Monitor, *The rise of the Islamic State sleeper cells in Baghdad*, 2016-03-11, [http://www.al-monitor.com/pulse/originals/2016/03/iraq-baghdad-belts-harbor-islamic-state.html?utm_source=Al-](http://www.al-monitor.com/pulse/originals/2016/03/iraq-baghdad-belts-harbor-islamic-state.html?utm_source=Al-Monitor+Newsletter+%5BEnglish%5D&utm_campaign=7bbe0198af-March+14+2016&utm_medium=email&utm_term=0_28264b27a0-7bbe0198af-102410021)

[Monitor+Newsletter+%5BEnglish%5D&utm_campaign=7bbe0198af-March 14 2016&utm_medium=email&utm_term=0_28264b27a0-7bbe0198af-102410021](http://www.al-monitor.com/pulse/originals/2016/03/iraq-baghdad-belts-harbor-islamic-state.html?utm_source=Al-Monitor+Newsletter+%5BEnglish%5D&utm_campaign=7bbe0198af-March+14+2016&utm_medium=email&utm_term=0_28264b27a0-7bbe0198af-102410021)

Saadoun, M., al-Monitor, *Baghdad on high alert following recent bombings*, 2016-05-29, <http://www.al-monitor.com/pulse/originals/2016/05/baghdad-anticipation-new-bombings-belt-islamic-state-conduct.html>

Salih, M., al-Jazeera, *Iraqi army attempts to recapture Nineveh province*, 2016-03-27, <http://www.aljazeera.com/news/2016/03/iraqi-army-attempts-recapture-nineveh-province-160327065237048.html>

Sarhan, A., *Iraqi forces retake al-Nasr village*, 2016-06-14, <http://www.iraqinews.com/iraq-war/iraqi-forces-retake-al-nasr-village/>

Sonawane, V, International Business News (IBT), *ISIS Executes at least 250 women for Refusing 'Temporary Marriage' in Iraq's Mosul*, 2016-04-21, <http://www.ibtimes.com/isis-executes-least-250-women-refusing-temporary-marriage-iraqs-mosul-2357113>

Sputnik International, *At least 35 Killed in Terror Attack in Iraqi Governorate of Babil*, 2016-03-06, <http://sputniknews.com/middleeast/20160306/1035861433/terror-attack-iraq.html>

The Economist, *Fallijah Again*, 2016-05-28, <http://www.economist.com/news/middle-east-and-africa/21699461-why-retaking-jihadist-stronghold-has-become-priority-fallujah-again>

The Daily Mail, Mail Online, *Battle for Fallujah Stalls as ISIS fighters using 20,000 children as human shields put up fierce resistance in the Iraqi city*, 2016-06-02,

- <http://www.dailymail.co.uk/news/article-3619259/UN-warns-20-000-children-trapped-Iraqs-Fallujah.html>
- The Daily Star, *Bombing against pilgrims kills 23 in Iraq as hundreds protest*, 2016-04-30, <http://www.dailystar.com.lb/News/Middle-East/2016/Apr-30/349999-bomb-attack-on-shiite-pilgrims-kills-14-in-iraq-officials.ashx>
- The Guardian, *Thousands of Iraqis protest against corruption and power cuts*, 2015-08-07, <http://www.theguardian.com/world/2015/aug/07/iraq-protest-corruption-power-cuts>
- The Guardian, *Islamic State 'shooting civilians as they flee besieged Falluja'*, 2016-06-06, <http://www.theguardian.com/world/2016/jun/06/islamic-state-shooting-civilians-as-they-flee-besieged-falluja>
- The National, *ISIL shoots civilians trying to flee Fallujah*, 2016-06-06, <http://www.thenational.ae/world/middle-east/isil-shoots-civilians-trying-to-flee-fallujah>
- The Telegraph, *Fallujah dispatch: inch by inch they advance, sniper and booby traps at every turn*, 2016-06-19, <http://www.telegraph.co.uk/news/2016/06/19/fallujah-dispatch-inch-by-inch-they-advance-sniper-and-booby-tra/>
- United Nations Office for the Coordination of Human Affairs, *2016 Humanitarian Response Plan*, 2016-01-31
<https://www.humanitarianresponse.info/en/operations/iraq/document/2016-iraq-humanitarian-response-plan>
- United Nations Office for the Coordination of Human Affairs, *2016 Iraq Humanitarian Needs Overview*, 2016-01-31, <https://www.humanitarianresponse.info/en/operations/iraq/document/2016-iraq-humanitarian-response-plan>
- Wikipedia, *Provinces of Iraq*, 2016-05-18, https://simple.wikipedia.org/wiki/Provinces_of_Iraq
- Wing, J., *Musings on Iraq, Violence in Iraq, Dec 2015*, 2016-01-11, <http://musingsoniraq.blogspot.se/2016/01/violence-in-iraq-dec-2015.html>
- Wing, J., *Musings on Iraq, Violence in Iraq, January 2016*, 2016-02-04, <http://musingsoniraq.blogspot.se/2016/02/violence-in-iraq-jan-2016.html>
- Wing, J., *Musings on Iraq, Violence in Iraq, March 2016*, 2016-04-05, <http://musingsoniraq.blogspot.se/2016/04/violence-in-iraq-march-2016.html>
- Wing, J., *Musings on Iraq, Violence in Iraq, May 2016*, 2016-06-07, <http://musingsoniraq.blogspot.se/2016/06/violence-in-iraq-may-2016.html>
- Wing, J., *Musings on Iraq, Abuses of Iraq's Hashd in Fallujah Operation*, 2016-06-16, <http://musingsoniraq.blogspot.se/2016/06/abuses-of-iraqs-hashd-in-fallujah.html>
- Withnall, A, Independent, *Former Isis Yazidi sex slaves take up arms for revenge, to win back Mosul and "bring our women home"*, 2016-02-10
<http://www.independent.co.uk/news/world/middle-east/isis-yazidi-sex-slaves-take-up-arms-for-mosul-fight-to-bring-our-women-home-a6865056.html>

6.2. Muntliga källor

- Irakforskare vid ett amerikanskt och ett franskt universitet, *EASO nätverksmöte Irakexperter*, Malta 2016-04-26--27
- Möte med företrädare för *Ministry of Migration and Displacement (MoMD)*, Bagdad 2016-03-01
- Möte med en kristen parlamentariker och en företrädare (shabak) för Minoritetsrådet, Bagdad 2016-03-01
- Möten med andra kristna interlokutörer, Bagdad 2016-03-01--03
- Möte med företrädare för UNICEF Bagdad, Bagdad 2016-03-02
- Möte med företrädare för UNHCR Bagdad, Bagdad 2016-03-02
- Möte med företrädare för palestinska ambassaden i Bagdad, Bagdad 2016-03-03
- Möte med företrädare för NGO:n *Baghdad Women's Association (BWA)*, Bagdad 2016-03-03

- Möte med företrädare för en annan irakisk NGO, *Iraqi Health Aid Organization* (IHAO), Amman 2016-03-05 och 07
- Möte med akademiker med kunskap om IS, Amman 2016-03-05
- Möte med annan akademiker med kunskap om IS, Amman 16-03-06
- Möte med Sheikh från Anbars Albu Nimr-klan, Amman 2016-03-06
- Möte med anonym källa med kunskap om Irak, Amman 2016-03-08
- Möte med företrädare för sunniarabiska *Muslim Scholars Association* (MSA), Amman 2016-03-08
- Skype-möte med företrädare för UNHCR Irak, Malmö 2016-03-15
- UNHCR-seminarium om bl. a. Irak, Stockholm 2016-05-23

6.3. Skriftliga källor

E-post korrespondens UNHCR Bagdad 2016-03-12

7. Förkortningar

AAH	Asa' ib Ahl al-Haq
BWA	Baghdad women's Association (irakisk frivilligorganisation)
CoR	Council of Representatives (parlamentet)
IDP	internflykting
IOM	International Organization of Migration
IHAO	Iraqi Health Aid Organization (irakisk frivilligorganisation)
IS	sunnitisk terroristgrupp som kallar sig den Islamiska staten
ISF	Iraqi Security Forces (regeringstyrkorna inklusive polis)
KDP	Kurdistan Democratic Party
KRG	Kurdistan Regional Government
KRI	Kurdistan Region of Iraq
PMU	Popular Mobilization Units (Hashd al Shaabi)
PUK	Patriotic Union of Kurdistan

Lifos publikationer

Landrapport syftar primärt till att utgöra ett underlag till Migrationsverkets rättsliga styrning. Den kan också ge stöd vid handläggning i migrationsärenden.

Temarapport syftar till att ge landinformation i ett eller flera sammanlänkade teman, alternativt ett tema som berör flera länder.

Lägesanalys syftar till att ge en kortfattad lägesbild av en situation i ett land, inklusive en analys kring möjlig utveckling.

Scenarioanalys syftar primärt till att utgöra ett stöd vid prognosarbete, strategiskt beslutsfattande etc. genom att beskriva ett antal möjliga scenarier samt sannolikheten och konsekvensen av dessa.

Fråga-Svar är sammanställningar av information som svar på frågor från Migrationsverkets anställda.

Om Lifos

Lifos är ett center för landinformation och omvärldsanalys. Vi samlar in, analyserar och upprätthåller expertkunskap om länder och regioner från vilka människor söker sig till Sverige.

Lifos mission: Lifos är ett expertorgan, vilket agerar opartiskt och proaktivt för att bidra till rättssäkra och effektiva migrationsprocesser genom tillförlitlig, relevant och lättillgänglig landinformation och omvärldsanalys.

Migrationsverket • 601 70 Norrköping

gb-lifos@migrationsverket.se

<http://lifos.migrationsverket.se> • www.migrationsverket.se